

SUVANNON SEUTU

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN JA VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

Piirakoiden voitelu oli Eemil Laaksosen tärkeä tehtävä Metsäpirtin Ahtiaisten perinneruokapäivässä. Sivu 12.

NRO 3/2008

TOUKOKUU

SUVANNON SEUTU nro 3/2008:

- * Turkkisen turinat: Sukulaisia ja sukulaiskansoja, sivu 4
- * Sakkola-Museo valmiina kesään, s. 5
- * Suvannon helmi julkistettiin, s. 6-7
- * Sakkola-Säätiö sai kunniapuheenjohtajan, s. 8-9
- * Feresi - karjalainen kansanpuku s. 10-11
- * Riisryynii ja rypystystä, s. 12
- * Karjalaista tapa- ja ruokaperinnettä: Rotinat, s. 13
- * Tapaus Sakkolan porsaasta, s. 14
- * Monenlaista siltojen räjäyttelyä, s. 15
- * Leon tarina alkaa Tapparista, s. 16-18
- * Villasukka on perinnettä, s. 19
- * Isänmaan tapahtumia 90 vuoden takaa, s. 20-22
- * Vanhat dokumentit talteen, s. 23
- * Vuokselan kuulimiset, s. 24
- * Virkin virkkeet: Äideistä parhain, s. 25
- * Vuosia täyttäneitä, s. 26-27
- * Poisnukkuneita, s. 27-29

**SEURAAVALEHTI ilmestyy kesäkuussa ennen juhannusta.
Aineistot toimitukseen viimeistään 6.6.2008. mennessä.**

Sakkolan matka 18.-21.8.2008 (ma-to)

Matkustamme omalla pikkubussilla pääkohteena Sakkolan Haparainen, mutta liikumme muuallakin Sakkolan alueella. Mukaan mahtuu max.15 henkeä. Pienemmälläkin määrällä matkaan pääsee, mutta hinta nousee tällöin jonkin verran korkeammaksi. Henkilömäärästä ja majoituksesta riippuen hinta n. 400 eur/hlö.

Hinta sisältää hotellimajoituksen kahden hengen huoneissa puolihoidolla, ryhmäviisumin, pikkubussimatkat sekä retkikahvit ja -makkarat perilläolopäivinä. Passikopiot tarvitaan!

Majoitusvaihtoehtoista jokin toteutuu: Losevskayan majoitus uusituissa huoneissa Kiviniemessä tai Hirvi-hotelli Kiviniemessä tai Musakka Pyhäjärvellä.

Ilmoittaudu tai pyydä lisätietoja sähköpostitse: j.koivisto@pp.inet.fi.
Teemme lopulliset varaukset 30.5.2008 mennessä

Sakkolan Kirkonkylän
Nuorisoseura ry:n
KEVÄTTAPAHTUMA
24.5.2008 klo 13.00
Aune Laamasella,
Sorkkalantie 198.
Kaikk joukol mukkaa,
meil on olt mukavaa!

Sakkolan kirkonkylän
Nuorisoseura järjestää
YHTEISEN TEATTERI-ILLAN.
Kappaleeksi on valittu
musiikkikomedia
Herrasmieshuijarit, jossa saamme
nauttia glamourista, huumorista
ja loistavista musiikki- ja
tanssiesityksistä.
Esitys on Tampereen
Työvänteatterissa
pe 12.9.2008 klo 19.00.
Lippuja voi tiedustella
Anne Äikäältä puh.040-5284103.
Talleta tämä,
että muistat ajankohdan!

MATKALLE RIISKAAN
1.-3.7.2008

Kyläkirjan tekijät kutsuvat kaikkia entisiä riiskalaisia ja heidän jälkipolviaan matkalle Riis-kaan.

Majoitus hyvätasoinen hotelli Dacha, Ojaniemi. Matkan hinta 275 euroa puolihoidolla. Matkatoimisto Resviaria hoitaa järjestelyt. Paikkoja jäljellä rajoitetusti.

Ilmoittautumiset viimeistään 18.5. mennessä, Asko Laulajainen puh. 0500-872555.

PAUKUN PALSTA

Nato-optio

Uutisten mukaan uusi karjalaissukuinen ulkoministerimme Alexander Stubb ilmoitti, ettei hänen Natokantansa poikkea hallituksen yleisestä linjasta ja että Nato-optio on edelleen voimassa. Olen usein miettinyt, minkälainen asiakirja se Nato-optio oikein on. Ovatko sen allekirjoittaneet sellaiset henkilöt, jotka voivat taata, että pahan paikan tullen pääsemme Naton siipien suojaan ja saamme kaikki turvatakuut, jotka varsinaisillakin jäsenillä on. Ihmettelen, että Nato-optio-asiakirjaa ei ole missään tiedotusvälineissä julkistettu.

Tällainen optio liittyä sotilasliiton jäseneksi milloin tahansa on tietysti mitä mainioin asia. Näin saamme kaikki sotilasliiton tuomat edut, mutta velvolli-

suuksia meillä ei ole. Meidän ei tarvitse osallistua Naton joukoissa amerikkalaisten mukana hyökkäyssotiin eikä muiden jäsenvaltioiden puolustamiseen. Mutta siinä tapauksessa, jos joudumme itse hyökkäyksen kohteeksi, voimme nopeasti liittyä sotilasliittoon ja muut jäsenet tulevat auttamaan.

En oikein ymmärrä, miksi Naton jäsenvaltiot hyväksyvät tällaisen option. Historiaa tutkineena ja lukeneena voin todeta, että mikään valtio ei ole milloinkaan tullut auttamaan toista valtiota, ellei sitä sido jokin liittosopimus tai sille itselleen on hyötyä asiaan puuttumisesta. Sopimuksia ei tietenkään koskaan sataprosenttisesti noudateta tiukan paikan tullen, mutta ilman sopimuksia kukaan ei toista auta.

Syksyllä 1939 Neuvostoliitto irtisanoi hyökkäämättömyyssopimuksen ennen kuin aloitti Talvisodan. Näin tehdessään venäläiset eivät rikkoneet hyökkäämättömyyssopimusta vastaan, mutta jättivät kuitenkin noudattamatta Tarton rauhansopimuksen määräyksiä. Iso-Britannia ja Ranska julistivat sodan Saksalle, kun se hyökkäsi Puolaan, koska ne olivat sopimuksin taanneet Puolan koskemattomuuden.

Talvisodan syttyessä Suomi oli yksin. Itsenäisyyden alkuaikoina oli toki

etsitty liittolaisia eri suunnista. Ensimmäisen maailmansodan hävinneen Saksan kanssa ei voitu ajatella liittoutumista, eikä varsinkaan sen jälkeen, kun siitä tuli totalitaarinen valtio. Turvaa etsittiin Venäjästä irtautuneista Baltian valtioista ja Puolasta, joilla kaikilla oli sama uhka idän suunnalta. Niidenkään kanssa ei solmittu mitään sopimuksia. Toisaalta, mitä pienet ja heikot valtiot olisivat voineet yhdessäkään tehdä voimakasta hyökkääjää vastaan. Ruotsinkin kanssa etsittiin liittosuhdetta, mutta Ruotsi ei halunnut sitoa kohtaloaan itäisen pikkuveljensä kohtaloihin. Suomi luotti turhaan heikkoon Kansainliittoon ja puolueettomuuteensa.

Me sodan jälkeen syntyneet sukupolvet olemme onnellisessa asemassa, vaikka emme sitä aina tiedostakaan. Suomalaisten historiassa ei ole yhtään näin pitkää yhtenäistä rauhanaikaa. Toivottavasti saamme eellä rauhassa jatkossakin. Siinäpä on poliitikoille pähkinää purtavaksi. Aina pitää toivoa parasta ja varustautua pahimpaan.

Hannu J. Paukku

Sakkola Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja
Harjatie 5, 32210 LOIMAA
GSM 0500-741296

e-mail:
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Sakkola-Seuran perustajia

Sakkola-Seuran perustamiskokouksesta otetun kuvan on lähettänyt julkaistavaksi Veikko Paukku. Tilaisuus oli Helsingin Kestikartanossa, joka on nykyisin purettu. Kuvassa ovat Paukun mukaan ainakin Pekka Naskali, Eino Systä, Lauri Pitkänen ja Veikko Paukku.

Sukulaisia ja sukukansoja

Aurinkoisia kevätaikoja kaikille! Tätä turinaani kirjoittelen pienen jännityksen vallassa. Olemme lähdössä tutustumaan unkarilaiseen ystävyyskuntaan Tapolcaan Balatonjärven seutuville. Sää tietojen mukaan kevät on jo pitkällä, lämpöä lähes 20 astetta. Itselläni on pari kertaa ollut tilaisuus Unkarissa veljeskansan vieraana. Pito on ollut ylen ystävällistä niin vanhan kommunistisen ajan vallitessa, mutta varsinkin nyt, kun olemme samalla puolen Euroopan Unionissa.

Matka ystävien ja tuttujen kanssa on varmaan antoisa. Samalla saa vähän hengähtää Haparaisten kyläkirjaurakan jälkeen.

Haparaisten koulupiirin kyläkirjan teko jää mieleeni loppuelämäksi. Niin antoisa, monivivahteinen ja työläs tuon työn veto ja koordinointi oli. Tuskin työelämässä tuli näin täysillä asiaan paneuduttua. Onneksemme oli vielä sellaisia Sakkolan Haparaississa, Keljassa ja Purpuassa syntyneitä henkilöitä, jotka muistivat synnyinseutunsa asiat ja asukkaat. Heitä oli mahtava joukko

tietäjinä ja tarkastajina, mutta loppukirivaiheessa jouduimme omin nokkinemme tekemään ratkaisut. Niinpä joitakin asioita jäi arvelujen varaan. Jotkut kuvatuunnistukset ja kirjoitusasut saattavat ontua. Niitä voi pitää kauneuspilkuina muutoin monimuotoisessa, laajassa koulupiirin kuvauksessa. Nyt on ainakin perustiedot entisestä Haparaisten koulupiiristä tallessa. Niinpä voin esitellä ylpeänä isäni ja sukuni syntymäseutua pojilleni ja vunukoillemme. Myöhemmin, jos Luoja suo, vien lapsenlapset paikan päälle, vanhin heistä on jo ollutkin Haparaisten nuorisoseuran matkalla mukana.

Monenmoista jäi kirjasta pois. Viimeisten parin viikon kuva- ja tietotulva oli melkoinen. Osa kyetään hyödyntämään toivon mukaan tulevaisuudessa Haparaisten nuorisoseuran edelleen jatkuvasta taipaleesta kertovassa kirjassa. Osa jää Suvannon Seudun ja omien julkaisujen varaan.

Esimerkiksi sain juuri haltuuni Revon Leenalta isoisäni Antti Turkkisen Sakkolan Osuuskauvan jäsenanomuksen sekä hänen isänsä Turkkisen Pekon valtakirjan, jolla hän vei Haparaisten Osuuskassan paperit kaupparekisteriin merkittäväksi vuonna 1909. Arkistojen katkoista löytyy varmaan ainekset vaikkapa uuteen julkaisuunkin, mutta sen jätän muiden murheeksi. Soili-vaimon kirjoittaman sukukertomuksen myötä Leenan lähettämät dokumentit tulevat oman suvun käyttöön.

Kyläkirjan teon ohessa olen yrittänyt myös tallentaa muiden sakkolalaisten kylien tietoa museomme arkistoon.

Röykkyläiset ovat ottaneet huomioon työssään Kiviniemen eteläosan. Olihan se heidän koulunkäyntipaikkansa. Pohjoisosasta ja Kasarmilastakin on silloin tällöin tipahtanut tiedonjyväsä ja kuvia. Luonnollisesti Koppasen Aunen ja Käpin Pekan tiedot ovat kirjoina tallessa, mutta monta mielenkiintoista tarinaa ja kuvaa on muuallakin.

Martta Karvonen-Olesen on luvannut muistelonsa ja kuvamateriaalia käyttöömmee. Pekka Hovilainen on välittänyt kuvia ja tekstiä isoisästään Kiviniemen KOP:n ensimmäisestä johtajasta Pekka Falinista ja suvun vaiheista vuodelta 1918 eteenpäin. Kyllä kirja Kiviniemestäkin syntyy, mutta yksipuolisena, jos sen tekevät muut kuin kiviniemeläisjuuriset henkilöt. Sama on tilanne Kasarmilan-Viiksanlahden kohdalla. Toivottavasti löytyy samanlaista rohkeutta kuin Kukon Eerolla.

Vennäin Valkjärven kohdalla on. Kyllä Eerollekin pitäisi kavereita löytää Valkjärven kirjaryhmään.

Seuraavaksi lienee juhlinnan kohteena tikansaarelaisten kirja, jolleivät röykkyläiset ole nopeampia. Kirjoitus- ja keruutyö on kuulemani mukaan niin Kirkonkylällä, Riiskassa kuin Pannusaari-Haidermaassa hyvässä menossa.

Mielenkiinnolla odottaen.
hyvän kevään toivotuksin

Hannu Viljonpoika Turkinen

ps: Sylin täydeltä halauksia äideille ja isoäideille!

KUTSU

*Harvoin yhtehen yhymme, saamme toinen toisihimme,
näillä raukoilla rajoilla, poloisilla Pohjan mailla.*

TERVETULO A SAKKOLA-JUHLAAN

sunnuntaina 10.08.2008 noin klo 11-17 Espoon Leppävaaraan!
Ruokailu Leppävaaran lukion ruokasalissa, hartaushetki ja päiväjuhla perinteisine ohjelmineen Leppävaaran liikuntahallissa.
Herkuttele Pekka Pärssisen pitoherkuilla, nauti ystävien seurasta ja osta muistoksi tai tuliaisiksi Sakkola-tuotteita.

*Niin laulan hyvänki virren, kaunihinki kalkuttelen.
juhlapäivämme iloksi, sakkolalaisten kunniaksi.*

Tilaa oma
pitäjälehtesi!

puh. 040 730 2622

Kahdeksan numeroa
vuodessa karjalaista
asiaa, historiaa, muistoja
ja nykypäivää.

Sakkola-Museo valmiina kesävieraisiin

Terveisiä kaikille Suvannon Seudun lukijoille Sakkola-Museosta. Museotyöryhmä piti 19.4 tallekoot museolla, joka onkin nyt valmiina vastaanottamaan kesän vierailijoita. Tänä kesänä ison salin vaihtuvana näyttelynä on Haparaisten, Purpuan sekä Keljan kylät.

Tärkeimpiä kesän tapahtumia ovat Museopäivä 2.8 sekä Kuokkalankosken Markkinat 19.7, jolloin museolle odotellaan varsinaista yleisöryntäystä.

Museopäivänä kello 12-15 yleisöä viihdyttää Koirasen perheyhtye, lisäksi ohjelmassa museon esittelyä sekä Sakkola-aiheisia tietoisukuja, piirakka- ja kakkaratarjoilua sekä mukavaa ohjelmaa lapsille ja lapsenmielisille.

Karjalaiset kesäjuhlat järjestetään Tampereella 13.-15.6 ja tuolloinkin museolle odotellaan melkoista väkimäärää.

Museo on avoinna tiistaista-sunnuntaihin kello 11-17 kaikkina muina päivinä paitsi maanantaisin ja juhannuspyhinä.

Vanhat Sakkolan kanttorin soittopelit soivat, testaamassa Antti Koiranen, kuulolla kevättalkoinen lomassa Aila Alanen ja Hannu Turkkinen.

Museolle on saatu viime aikoina kii-
tettävästi uutta materiaalia, mutta jos
jollakin olisi tietoa Rautu-Sakkolan kan-
sallispuvusta, niin annapa vinkkiä mu-

seovastaavalle.
Kesäterveisin

Antti Hynnä

Antit Sakkola-Museon kevätkunnostustalkoissa. Museovastaava Antti Hynnä (edessä) ja Antti Koiranen pystyttivät Haparaisten, Keljan ja Purpuan kylistä kertovan näyttelyn kuvakoosteen esille.

Suvannon helmi kertoo

Haparaisten koulupiirin muistot

Kolmen vuoden aineistonkeruutyö pääsi vihdoinkin päätökseen, kun Haparaisten koulupiirin kirja julkistettiin Lempäälässä 20.4. Lähes 400-sivuinen teos Suvannon Helmi – Haparainen, Kelja ja Purpua kertoo koulupiirin kolmen kylän elämänmenosta arjessa ja juhlassa. Kirjassa kuljetaan kylien kodit talo talolta, matkaoppaina syntyperäiset sakkolalaiset.

– Erityisen suuren panoksen kirjaan saimme Sirkka Kuupolta, omaasukua Kekkejä Haparaista. Hän oli jo aikaa kirjoittanut talteen muistonsa kylien kujasilta, ja nämä tekstit olivat yksi tärkeä osa kirjan teossa, kiittelee työryhmän puheenjohtaja Hannu Turkkinen.

Sirkka Kuuppo kiitettiin kirjan julkistamistilaisuudessa Sakkola-Säätiön vaakunalla nro 15. Lisäksi muut aktiivit ja työryhmän jäsenet saivat kiitoskukkasensa hankkeen päätökseksi.

Suvannon helmi esittelee siis perheet talo talolta, kertoo töistä ja toimista, elinkeinoista, harrastuksista, koulunkäynnistä, perhejuhlista ja kylien persoonista – elihan paikkakunnalla muun muassa ikiliikkujaa rakentanut Juho Meska-

Sirkka Kuuppo sai perinnetyöstään kiitokseksi Sakkolan vaakunan, jonka luovutti Hannu Turkkinen.

nen, Sussu-Jussi. Lisäksi kuljetaan evakkotaipaleilla ja saadaan tietää elä-

mänmenosta Sakkolassa sotavuosien aikaan.

Kirjaan tutustumassa Lempi Patja, Eero Pilviniemi ja Väinö Leppänen.

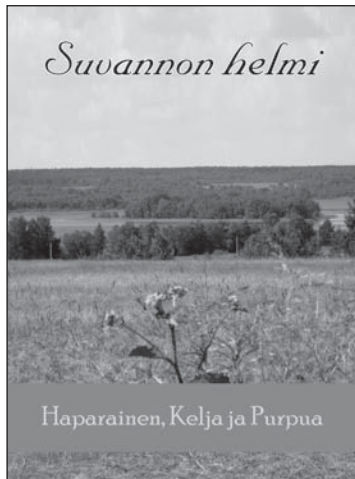
Samalla asialla Martta Pajari.

Kirja kertoo myös puutarha-alan yrittäjä Kekkilästä, jonka juuret ovat Haparaissa Kekkilän kartanossa. Myös Viljam Pylkäs eli Tuntemattoman sotilaan Rokan Antin esikuva saa kirjassa sijansa, kuin myös talvisodan kuulut Keljan taistelut. Kirjaa höystävät sadat valokuvat, kartat ja piirroksot, sävelmät ja sananparret. Teoksen päättää värikuviosio, joka esittelee Haparaisten koulupiirin näkymiä viime vuosilta.

Kirja on kovakantinen 400-sivuinen teos, jonka voi lunastaa hintaan 35 euroa, plus postikulut.

Suvannon helmi jatkaa Sakkola-Säätiön julkaisemien kyläkirjojen sarjaa. Aiemmin ovat valmistuneet Petäjäjärven, Lapinlahden ja Vilakkalan kyläkirjat. Parhaillaan työryhmät koostavat materiaalia ainakin Pannusaaren, Kirkonkylän, Riiskan, Röykkylän ja Valkjärven kirjoihin. Tikansaari-Kottila -kirja on taittovaiheessa.

– Ja toivottavasti edelleen toimiva Haparaisten Nuorisoseura koostaa vielä oman kirjansa nuorisoseurasta, toteaa Turkinen. -MRT

Kirjaa voi tilata
 * Aila Alanen p. 03- 375 2852 tai
 040 - 707 6164
 * Marjo Ristilä-Toikka
 p. 040 730 2622
 * Anneli Kuisma p. 03- 3748 410

Hinta 35 euroa + postituskulut

Viljo Pitkänen ja Tauno Hynnä antoivat osaltaan tekstejä ja kuvia kirjaan.

Haparaisten nuorisoseuralaiset katsastavat vastavalmistuneeseen Haparaisten koulupiirin kirjan. Vasemmalta Harri Pajari, Terhi Koiranen ja Veikko Koiranen. Taustalla julkistamistilaisuudessa musisoineet Heljä Takku ja Helinä Nurmi.

Hannu J. Paukun kanssa kirjaa tutkivat Sakkola-Seuran puheenjohtaja Leena Rantakari (edessä vas.) ja Viljam Pylkkän tyttäret Irma Toivonen ja Ritva Uutto.

Sakkola-Säätiö sai kunniapuheenjohtajan

Sakkola-Säätiö on kutsunut säätiölle sen historian ensimmäisen kunniapuheenjohtajan. Kunniapuheenjohtajan nuijan vastaanotti 20.4. pitäjänneuvos Yrjö Raaska, 95 v. Hän on säätiön perustajajäsen, hallituksen pitkäaikainen puheenjohtaja ja edelleen hallituksen jäsen.

Sakkola-Säätiön valtuuskunnan kevätkuukokous hyväksyi samalla vii-

me vuoden tilit ja toimintakertomuksen. Sihteeri Matti Naskali esitteli pitkäksi venyneen toimintakertomuksen, olihan takana säätiön 60-vuotisjuhlavuosi ja säätiön julkaiseman Suvannon Seutu -lehden 50-vuotisjuhlavuosi.

Vaikka tilinpäätös juhlavuoden ja meneillään olevan kirjanjulkaisutoiminnan pyörteissä näytti miinusmerkkistä lukua, sai taloudenhoitaja Aila Alanen kuitenkin todeta säätiön toiminnan ole-

van edelleen vakaalla pohjalla.

Kokouksessa saatiin myös tieto, että vuoden 2009 Sakkolan pitäjäjuhlat vietetään Pirkkalassa. Tulevan kesän 2008 juhlille 10.8. Espoon Leppävaaraan väen toivotti tervetulleeksi Sakkola-Seuran varapuheenjohtaja Teuvo Kuparinen.

Valtuuskunnan puheenjohtaja Hannu J. Paukku kertoi ystävyyskuntatoiminnan Venäjälle olevan edelleen aktiivista; seuraava venäläisten kuntajohtajien tapaaminen on toukokuun alussa, kun Suvannon seudun säätiöt järjestävät yhteismatkan kannakselle.

Paukku puolestaan sai kokousväeltä onnittelut, sillä hänelle on Karjalan Liiton valtuuskunnan kevätkokouksen yhteydessä ojennettu liiton kultainen ansiomerkki.

Marjo Ristilä-Toikka

Pitäjänneuvos, juuri 95 vuotta täyttänyt veteraani Yrjö Raaska on nimitetty Sakkola-Säätiön kunniajäseneksi.

Sakkola-Säätiön valtuuskunnan kevätkokouksessa tutkittiin viime vuoden toimintakertomus ja tilit. Etualla vas. Maija-Liisa Mäkelä, Juha Kuisma, Teuvo Kuparinen, Heikki Karjalainen, Hannu J. Paukku, Matti Naskali, Pertti Lopenen, Soini Hartikainen, Pekka Karppanen ja Antti Hynnä.

Sakkola-Säätiön hallituksen puheenjohtaja Hannu J. Paukku sai onnittelukukkaset Karjalan Liiton kultaisen ansiomerkin johdosta, kuin myös osuudesta Haparaisten koulupiirin kirjan tekoon. Onnittelijoina Sakkola-Säätiön hallituksen varapuheenjohtaja Aila Alanen ja puheenjohtaja Hannu Turkkinen.

Pekka Karppanen välitti salkullisen Sakkolan Riiskan marttojen asiakirjoja museolle. Vanha laukku lojui vuosikymmenet Punkalaitumella Annikki ja Aarne Huuskan vintillä, josta arvokas löytö päätettiin saattaa Sakkola-Museon haltuun.

Feresi - karjalainen kansanpuku

Ompelutaitoja opittiin Karjalan Liiton kursseilla

Yhä useammin karjalaisten koontuessa tapaamaan toisiaan näkee naisten yllä karjalaisen kansanpuvun, feresin. Karjalan Liitto kurssitti tammikuussa feresin valmistukseen pienen joukon innokkaita. Aiemmin feresi oli tavallisimmin ortodoksinaisten asu niin arjessa kuin juhlasakin, mutta yhä useammin uskonnollisesta taustasta riippumatta siitä on tullut hyvin suosittu karjalaisen naisen kansanpuku. Feresillä tarkoitetaan tavallisesti kapeaolkaimista henkselimekkoa. Feresistä käytetään myös nimitystä sarafaani.

Mekko on tehty joko puuvillasta, villasta tai juhlapuvuksi silkistä. Koreat värit ovat tyypillisiä, usein näkee varsinakin nuorilla naisilla tai vaikkapa kuoron esiintymisasuna punaisia feresejä. Kankaan kuviot voivat olla mitä vain ajan ja paikan mukaisia kankaita: yksiväristen lisäksi ruudullisia tai pienikuvioillisia. Henkselimekon malleja on useammanlaisia: pohjoiskarjalainen, Vuorelman, suorasarafaani ja kiilasarafaani. Feresi on tunnettu alueella, joka vastasi 1500-luvulla Venäjän valtakuntaa.

Sakkolalainen Leena Repo oli yksi ahkerista kurssilaisista.

Päähine sorokka, joka tunnetaan myös rupi- eli perze-sorokkan nimellä. - Ei saisi poseerata villapaidassa sen kanssa, huomauttaa Leena Repo.

Suomessa feresi on ollut kansanpuku ennen muuta Karjalan ortodoksialueella.

Pukuun kuuluvasta paidasta eli rätsinästä on monta versiota siitäkin. Niin pusero kuin esiliinakin, peresniekka, voivat olla paitsi valkoisia, ja myös värillisiä tai esimerkiksi pienikuvioisesta kankaasta tehtyjä. Eivätkä pusero ja esiliina ole aina suinkaan samasta kankaasta. Esiliina voi olla esimerkiksi ko-

rean kirjava, materiaalina voi olla siinä vaikkapa silkki. Ellei feresiin liitä esiliinaa, voi käyttää vyötä, joka usein on käsin joko silkki- tai villalangasta punottu. Silkkisen vyön punonnan opetus kuului sekin kurssiimme.

Entäpä sitten korut. Kaikkia Kalevala-koruja tai niiden kaltaisia voi käyttää. Mutta myös tai lisäksi värillisiä helmiauhvoja. Naiduilla naisilla ja kaikilla yli 25-vuotiailla naisilla kuuluu feresiin

myös päähine sorokka ja tunnetaan myös rupi- eli perze-sorokka.

Tammikuun lopulla Karjalan Liitossa pidettiin kaksi viikonloppua kestänyt feresi-kurssi, jossa innostavana ja asiaan perin juurin perehtyneenä ohjaajana oli imatralainen artesaani Soja Murto-Hartikainen. Meitä oli kurssilla kaikkiaan yhdeksän naista. Kurssilaisten motiivit lähteä koulutukseen olivat moninaiset. Eräs nuori nainen sanoi, ettei hänen suvussaankaan ole karjalaisia, mutta hän on aina siitä huolimatta tuntenut itsensä karjalaiseksi. Tarmokas, teollisuusompelijanakin itsensä aikoinaan elättänyt rouvakaksikko kaipasi kuorolleen uusia esiintymisasuja.

Sakkolalainen Leena Repo halusi juhliin kansallispuvulle vaihtoehtoista asua ja tarmokkaana sai jo kurssiviikonloppujen aikana ja välipäivät ahkeroiden oman asunsa pitkälle valmiiksi.

Miltei kaikilla oli opittuna elämän varrella monenlaisia käsityötaitoja ja yhdistävänä tekijänä palava innostus karjalaisen perinteen säilyttämiseen.

Mukana oli kaksi Karjalan Liiton henkilökuntaan kuuluvaa, jotka aikovat valmistaa koko Liiton toimiston väelle feresit työasuksi. Samalla Liiton käyttöön talkoolaisia varten on tavoitteena valmistua ensi kesän Karjalan Liiton Tampereella pidettäviä juhlia varten kymmenkunta feresiä. Tämän projektin puuhanaishana on Liiton toiminnanjohtaja Satu Hallenberg, itsekin kotiteollisuusopettajaksi aikoinaan valmistunut.

Olemme sopineet pari kokoontumiskertaa keväämmälle eli jatkamme opintokerhona ainakin niiden kesken, joilla työ on vielä ”menneillään”. Oma feresini on valmistumassa etiopilaisesta, käsin kudotusta, Addis Abebasta hankitusta silkinomaisesta kankaasta, joka oli odottanut mietintämyssyssä ideaa juhlapuvun malliksi. Tavoitteenani on saada asukokonaisuus käyttöön kesään mennessä.

Kaarina Pärssinen
Kuvat: Saija Peltas

Soja Murto-Hartikainen ja Natalja esittelivät valmiita feresiä.

Naima-asioista sanottua Sakkolassa

- * Kolmii ei pie seästää: sontoa leäveä, siementä salvuo ja tyttyö tallou.
- * Huoleto hevoto poika, aiva huoleto akato.
- * Kyll pitteä olla itsehie suuttunt ko tuollase ottoa.
- * Vävy ko vätkähtäe tuppoa, ni muna mutkahtoa pattoa.
- * Komija o kosiva sulho, vaik pelto kaik o penki al.
- * Jos mie moitin minjäjäin, nii siin mie polen poikajain.
- * Kolme o miehel pahhoa: yks o vuotava venone, toine heittiö hevoen, kolmais o äkäne akka.

Serkukset Kaija Herrala ja Sanni Laaksonen (molemmat o.s. Ahtiainen) edustivat piirakanleipojien kokenutta polvea, nuorempia taas Sannin pojantytöt Mari ja Annukka Laaksonen, näiden serkut Eemil ja Emilia Laaksonen sekä neljännen polven vunukka Minttu.

Riisryynii ja rypytystä

Jälleen muutama vunukka sai näp-pituntumaa pulikkaan, puuroon ja ruiskuoriin Metsäpirtin Ahtiasten sukuseura järjestämässä perinneruoka-päivässä Turussa.

Perinneruokien merkeissä kokoon-nuttiin nyt jo toisen kerran, tällä kertaa Turun Marttayhdistyksen tiloissa. Mukana oli parisenkymmentä ruoan lait-tajaa ja syöjää.

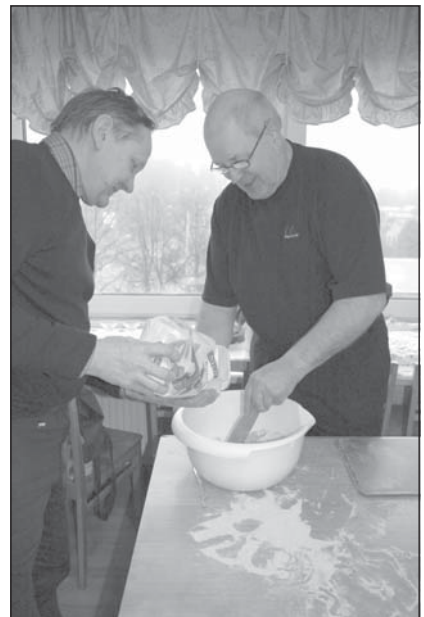
Pääohjelmaksi muodostui piirakoiden leipominen yhdessä suuren pöydän ympärillä. Mukana oli jälleen monet kak-karat pyöritelleitä opastajia ja innokkai-ta eri-ikäisiä opettelijoita.

Ruiskuoriin pantiin täytteeksi riisi-puuron lisäksi ohrapuuroa ja peruna-huttua. Lisäksi aterialla oli tarjolla ka-laa eri muodoissa: keittona, ahvenpii-rakkoina ja patakukon ruistaikinan alle kätkeytyinä muikkuina.

Raija Herrala-Nurmi

Kaksivuotias Minttu on tarkkana, kun äiti Mari Laaksonen rypyttää.

Kuoritaikinan teossa Markku Lem-metti ja Markku Saarinen.

Karjalanpiirakka maistuu nykyisin EU-suojattuna

Karjalanpiirakka rekisteröitiin 20.2.2003 Euroopan Unionin rekisteriin Aito Perinteinen tuote.

Suojaus tarkoittaa sitä, että karjalanpiirakkaa saa valmistaa myyntiin missä tahansa EU-maassa, mutta se on tapahduttava nyt rekisteröidyn perinteisen menetelmän mukaan, jotta tuotetta voidaan kutsua karjalanpiirakaksi. Eri-tyisominaisuudet tulevat tuotteen koostumuksesta ja valmistusmenetelmästä. Karjalanpiirakan lisäksi Suomesta EU-suojauksen ovat saaneet ainakin sahti ja kalakukko.

Aito Perinteinen Tuore -suojauksen karjalanpiirakalle haki Pohjois-Karjalan Maaseutukeskus/ Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus. Suojattua nimeä voivat käyttää kaikki yrittäjät, jotka toimivat suojauksen ehtojen mukaisesti.

EU:n maatalouden laatupolitiikkaa käsitteleviltä sivuilta löytyy tarkka karjalanpiirakan määritelmä. Sivut ovat suomenkieliset osoitteessa http://europa.eu.int/comm/agriculture/qual/fi/1211_fi.htm

Määritys antaa seuraavan ohjeistuksen EU-hyväksytylle karjalanpiirakalle: Karjalanpiirakka on avoin, pieni, matala piiras, johon kuuluu ohut kuori sekä sydän eli täyte. Täyte on yleensä ohra- tai riisisuurimoista keitettyä puuroa tai perunasosetta. Näiden sijaan voidaan käyttää myös keitettyä, survottua kasviksia, esimerkiksi lanttua, porkkanaa, naurista tai haudutettua kaalia tai sienä.

Karjalanpiirakan koko on tavallisesti 7-20 cm. Karjalanpiirakat ovat muodoltaan pääasiassa soikeita, mutta voivat olla myös pyöreähköjä. Kuorioson päältä avoin. Kuoren reunat on käännetty täytteen päälle ja rypytytty. Karjalanpiirakat ovat rapeakuorisia. Kuoren osuus on tavallisesti noin yksi kolmasosa koko tuotteen määrästä ja sydämen eli täytteen osuus noin kaksi kolmasosaa.

Marjo Ristilä-Toikka

Karjalaista tapa- ja ruokaperinnettä: Rotinat

Tänä keväänä saimme sukuumme uuden perheenjäsenen. Aloin muistella, keskustella ja lueskella jo pitkään kohdaltani unohduksissa olleesta rotinaperinteestä. Asia kiinnosti ikäisiäni, sillä ikäluokkani alkaa olla isoisoäiti-ikäisiä. Keskusteluissa tuli esiin, että meidän on aika tutustuttaa nuorempi polvi rotinaperinteeseen.

Rotinat-sana pohjautuu venäjänkielen rodiny-sanasta, joka tarkoittaa syntymistä. Entisaikaan yleisin synnytyspaikka oli sauna. Saunassa olen itsekin syntynyt. Kun amerikkalainen vaihto-oppilaamme oli koulussa kuullut vanhempien suomalaisten syntyneen suurelta osin saunassa, oli hänellä ilo ylimmillään, kun kerroin, että minäkin olen syntynyt saunassa. Usein hän ihmetteli, että ”äiti” on syntynyt saunassa.

Äiti ja lapsi viipyivät yleensä saunassa viikon verran, ja se olikin vauvan kannalta hyvä asia. Tuvisia asusti yleensä suurperhe, näin vauva sai olla rauhassa, nukkua ja syödä sekä vahvistua ennen tuvan elämään siirtymistään.

Vauvan syntymä aiheutti sukulaisten ja naapureiden keskuudessa leipomisen ja ruoanvalmistusaallon. Koottiin rotinakori, siihen pakattiin viemisiksi iso pullarinkeli, piirakoita, voita ja mahdollisesti kypsää lihaa. Muistan äitini leiponeen rotinakoriin myös kakun ja pikkuleipiä. Rotinoiden tarkoituksena olikin helpottaa äidin toipumista. Perinteisiin kuului, että rotinat vietiin mahdollisimman pian perille. Rotinoille mentiin oma-aloitteisesti ja se ei edellyttänyt minikäänlaista tarjoilua. Joskus isä tarjosi miesvieraille viinaryypyn, varpaiset, lapsen syntymän kunniaksi.

Rotinapiirakka

Ohjeen alkuperä kanneljärveläiseltä ystävältä

200 g voita ja 7,5 dl vehnäjauhoja nypitään.

2 dl maitoa, ½ pakettia hiivaa, 1 tl suolaa ja 2 rkl sokeria lisätään taikinaan ja kohotetaan.

Täyte: 2 dl vettä, 2 dl riisiä, 1 l maitoa, 1 tl suolaa, 25 g voita keitetään ja jäähdytetään.

Voiteluun: 1 muna.

Taikina kaulitaan ohueksi, puolet täytetään riisipuurolla, jos halutaan, puuron päälle voi laittaa hienonnettua kananmunaa. Toinen puoli käännetään kanneksi ja nipistellään kansi ja pohja yhteen. Ennen uuniin laittoa pistellään päällinen haarukalla, voidellaan munalla ja paistetaan 225 asteessa noin 25 minuuttia.

Rotinarinkeli

Ohje Muolaasta

5 dl maitoa, 50 g hiivaa, 1 tl suolaa, 2 dl sokeria, 2 tl kardemummaa, 2 kananmunaa, noin 14 dl vehnäjauhoja ja 100g voita.

Voiteluun: 1 muna ja sokeria.

Alusta taikina ja kohota hyvin. Jaa taikina kolmeen osaan, letitä ja muotoile rinkelän malliseksi. Paista 180-200 asteessa noin 40 minuuttia.

Uskon, että Sakkolassakin valmistettiin rotinoita suunnilleen samanlaisilla ohjeilla. Rotinat ovat vaalimisen arvoista perinnettä!

Raili Leino (Kopperoinen)
Halikko, Sakkola Haparainen

Tapaus Sakkolan porsaasta

Kuten me sakkolaiset hyvin tiedämme, oli Sakkolan Kiviniemen kasarmialueella Jääkäripataljoona 4, joka koulutti jalkaväensotilaita, joita polkupyöräpataljoonassa kutsuttiin jääkäreiksi.

Pataljoonan varusmiehet rekrytoitiin suurimmalta osalta Sakkolasta ja sen lähipitäjistä.

Joskus 1920-luvulla eräässä saapumiserässä astui palvelukseen sakkolalainen poika, joka osasi Raamatun lähes ulkoa, ja hänellä oli tapana hauska siteerata Raamatusta eri tilanteisiin sopivia kohtia. Monessa kodissa oli Raamattu ja virsikirja lähes ainoita kirjoja, ja ne, jotka osasivat lukea, lukivat ainakin Raamattua. Alokas, joka kykeni nopeasti muististaan löytämään sopivia kohtia Raamatusta, oli nimeltään Naskali. Kyseisestä taidostaan hän tuli tunnetuksi koko pataljoonassa.

Upseeri- ja aliupseeriperheillä oli useimmilla kotieläimiä, muun muassa lampaita, kanoja ja porsaita – Sakkolassa ainakin porsaita – mikä oli aivan välttämätöntä: upseereilla ja aliupseereilla oli pieni palkka ja vaimot olivat kotona hoitamassa lapsia ja kotieläimiä ja kasvimaitaan.

Kerran Kiviniemen kasarmialueen upseerikerholle oli järjestetty illanvietto. Sinne oli komennettu eräästä kompaniasta alokkaita tai jääkäreitä tarjoilijoiksi, ja alokas Naskali sattui kuulumaan tähän kerholle komennettuun joukkoon. Oli kuuma kesäilta, ja jotta saataisiin kerholle tuuletusta, piti järjestää läpiveto avaamalla molemmat kerhoon johtavat ovet.

Miten ollakaan, kerholle rynnisti pieni sika eikä sillä ollut aikomustakaan lähteä ulos. Ehkä se tuli isäntäänsä et-

simään. Porsaan juoksentelu ympäri salia huvitti juhlijoita kovasti. Ehkä he tiesivät kenen upseeritoverin porsas sisällä juoksenteli. Alokas Naskalin komppanian päällikkö kysyi Naskalilta: ”Te alokas Naskali tuskin löydätte Raamatusta mitään nasevaa kohtaa tähän?”.

Alokas Naskali vastasi: ”Herra kapteeni, het tul yks lause mielehein, mut ei mie uskalla sitä sannuo.”

”Sanokaa rohkeasti vaan, ei siitä tule Teille mitään seuraamuksia.”

Alokas Naskali: ”Mie sano vuoa Raamatu koha: Joh. 1.11.”

Kapteeni: ”Mutta miten se kuuluu, me upseerit emme valitettavasti tunne Raamattua niin hyvin kuin Te.”

Alokas Naskali: ”Sitte kai miun pittää se sannuo: Hää tul omiensa tykö, ja häne omansa eivät ottaniet häntä vas-tuoa.”

Leena Rantakari

Kasku kiertää

Suvannon Seudussa vuonna 1961 kerrottiin tositapauksesta 1920-luvulla.

Kekkilän kartanon isäntä maisteri Mikko Jortikka Sakkolasta ja Tahvo Pelttonen Metsäpirtistä kulkivat usein yksissä liikematkoilla. Maisteri Jortikka oli tunnetusti sanavalmis mies, joka koetteli aina tilaisuuden tullen kanssaihminen huumorintaju.

Jortikka ja Pelttonen olivat taas ker-ran lähdössä Viipuriin. Alkumatka Kekkilästä Kiviniemeen piti tehdä moottoriveneellä. Kun näytti siltä, että he saattaisivat myöhästyä junasta, Jortikka soitti Kiviniemen asemapäällikölle, ettei tämä lähettäisi juna-a ennen kuin hän ehtisi matkakumppaninsa kanssa mukaan. Venematka sujui alussa hyvin, mutta lähellä Kiviniemen rantaa moottori

teki lakon eikä matkamiesten auttanut muu kuin meloa loppumatka airoilla. Juna seisoj asemalla, josta hyvin näki matkamiesten saapumisen. Kun miehet vihdoinkin tavoittivat junan, odottamiseen kyllästynyt konduktööri tuhahti: ”Min-käslaisia herroja ne ovat, joita junan täytyy puoli päivää odotella?”. ”On niit-ä meitä viisaampi, jos on hölmömpi-ki”, vastasi Jortikka. Tulijoita vähän kis-mitti työkeä vastaanotto ja he päätti-vät tilaisuuden tullen nolata konduk-tööriin.

Kun juna saapui Pyhäjärven asemal-le, jossa oli tavallisesti melko pitkä py-sähdysaika, oli Jortikalla jo juoni val-miina. Hän käveli veturinkuljettajan luo ja sanoi: ”Konduktöör tuol sano, jot tää juna seisoo täs vähä yli tunnin. Oot-taks työ uintimiehii, jos mäntäs tuoho järvie, ko on näi hikine ilma.” Kuljettaja ei osannut epäillä herrasmiehen puhet-ta ja suostui oitis ehdotukseen. Hän

tuntui olevan erinomainen uimari, joka tuota pikaa polski kaukana jär-venselällä. Jortikka piti varansa, että ehti pukeutua ennen veturinkuljet-tajan takaisintuloa ja meni muina miehinä junaan. Konduktööri ei tien-nyt juonesta mitään ja ihmetteli kul-jettajan häviämistä. Lopulta päästiin jatkamaan pahasti myöhässä.

Konduktööri epäili, että Jortikka oli tämänkin myöhästymisen takana ja päätti maksaa kalat kaloilla. Kun päästiin Käkisalmeen, hän meni Jor-tikan luokse ja sanoi: ”Tässä on nyt niin pitkä pysähtyminen, että ehtii vaikka uimaan, kun on näin kuuma päivä. Minulla on tuolla rannassa oma uimakoppi, jossa voitte riisu-utua”. Jortikka arvasi juonen ja tor-jui kohteliaasti ehdotuksen sanoen: ”Hyvä ajatus, mut myö kerittii juna-kuljettaja kans just Pyhäjärves uija”.

Sakkola-Seuran tapahtumia

* Torstaina 03.07.2008 klo 18.00 sauna- ja tarinailta Karjalaisten Kesäkodilla Jollaksessa. Mukaan omat pyyhkeet, makkarat, saunajuomat sekä iloinen mieli. Saunakahvit. Tervetuloa!

* Toimintakauden tärkein tapahtuma on Sakkola-juhla sunnuntaina 10.08.2008 klo 11-17 Espoon Leppävaarassa.

* Kulttuurien museo, näyttely ”Rajantakaista Karjalaa” 4.3.2008-4.1.2009, Helsingin Tennispalatsi, 2.krs. Eteläisen rautatienkatu 8. Avoinna ti-to 11-20, pe-su 11-18, liput 6/4/0 euroa, vapaa pääsy: ti 17-20

* Johtokuntamme uuden jäsenen, taiteilija Kalevi Liskin näyttely ”Onnen sillat” – maalauksia avoinna 25.4.-22.6.2008 ke .su 12-16. Yrjö A.Jäntin taidelokkoelma, Papinkatu 18, 06100 Porvoo (puh. 019-5245 990)

”Ei aarreaitta varma, vauras, on Onnen Onni aivan muu...”

* Joka-Teatterin esitykset 2008. Jokelan Karjalaisten Joka-Teatteri esittää kesäteatterissaan Jokelassa Siljantie 2 05400 Jokela Kyllikki Mäntylän näytelmän Opri, Jorma Vepsän ohjaamana.

Esitysjat, ensi-ilta ke 11.6.klo 19.00, la 14.6. klo 16.00, su 15.6.klo 16.00, ke 18.6.klo 19.00, su 27.7.klo 16.00, ke 30.7.klo 19.00, la 2.8. klo 16.00, su 3.8. klo 16.00, ke 6.8. klo 19.00, la 9.8. klo 16.00 ja su 10.8. klo 16.00.

Liput: aikuiset 12 • ja lapset 6 •. Karjala-kortilla sekä Sakkola-Seuran mahd.ryhmät 10 •. Tiedustelut: Reijo Rantakari puh. 040 575 9404, reijo.rantakari@pp.inet.fi

* Seuramme jäseneltä Mirja Antilalta voi tilata Karjalan Liiton ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton adresseja. Yhteystiedot: Tekstaus- ja adressipalvelu Mirja Antila T:mi, puh. 050 599 6936 tai 871 2107. Kitarakuja 1, 01390 Vantaa, s-posti: mirja.antila@kolumbus.fi

Monenlaista siltojen räjäyttelyä

Tässä vielä jatkoa liittyen Suvannon Seudun herättämään keskusteluun Taipaleen joen sillasta.

Kirjoitan sen millainen on kertomus 19. prikaatin taistelukertomuksesta siltojen ja siellä taistelevien joukkojen osuus.

Lainaus on julkaisemassamme kirjassa ”Eteläpohjalaisia taistelussa Valkeasaaresta Metsäpirttiin”. Kirjaa voi tilata kauttani. Se on kovakantinen 239-sivuinen ja irtokarttaliitteillä varustettu teos. Hinta 25 euroa plus lähetyskulut.

”19.D/JR 16, myöhemmin 19.Pr taisteli Tapparin - Räikkölän - Lumisuon lohkolla marraskuusta 1941 kesäkuun alkuun 1944.

11.6.1944 tuli ensimmäisiä käskyjä ryhmitysmuutoksista

Asioista kertoo salainen 19. Prikaatin taistelukertomus.

(19.Prikaati, ErP6, 46.Tyk.K, 20.Tyk.K ja 28.Krh.K, sekä 16.6. alkea alistettu Lin.P3)

15.6. saivat vastaanottoasemassa olevat joukot käskyn vetäytyä Paunkunmäestä, joka on noin 4 kilometriä etelään (rintamalle päin) Metsäpirtistä. Tällöin Prikaatin komentopaikka oli Eevalan pohjoispuolella, mutta vielä sekin Taipaleen joen eteläpuolella. Samaan aikaan siirtyi joukkojen pääosa Koselan läpi.

Taistelukertomuksen Koselan silta räjäytettiin 15.6. klo 23.15.

17.6. käytiin taisteluja Eevasuon pohjoisosissa. 9.K vetäytyi Taipaleenjoen yli ruuhikalustolla klo 18.40.

18.6 klo 00.33 annettiin käsky vetäytyä Taipaleenjoen yli ja räjäyttää sillan, kun kaikki joukot ovat tulleet sillan yli. Kapt Lahtela sai käskyn valmistautua räjäyttämään silta.

Klo 01.20 oli kaikki muut paitsi suojaava 10.K ylittäneet joen.

Taipaleenjoen silta räjäytettiin 18.6. klo 01.45.

Samasta asiasta kirjassa Sulo Vaili kertoo päiväkirjamerkinnöissään: ”18.6. räjäytettiin silta” ja ”20.6. pioneerit räjäyttivät yöllä pikkusiltaa edessä, mutta Taipaleenjoen siltaa ne ei saaneet vielä kokonaan hajalle”. Sekä ”22.6 siltaa räjäytettiin taas aamulla ja nyt se meni niin, että tuli pieni aukko”.

Niin, että siltojen räjäyttelyä oli monenlaista!

Pentti Salonen
044-5242204
psalonen@netikka.fi

Leon tarina alkaa Tapparista

Leo Laulajainen on vuosikaudet ollut tuttu hahmo niin Metsäpirttiin liittyvissä kuin useissa muissakin karjalaisissa yhteyksissä. Tästä tunnustuksena rintapielessä kiiltelee liiton kultainen ansiomerkki ja Metsäpirtti Seura on kutsunut pitkäaikaisen puheenjohtajansa seuran kunniapuheenjohtajaksi.

Hänelle on käynyt samoin kuin usealle karjalaiselle. Tie juurille, ja kun tilaisuus vihdoinkin avautui myös synnyinseudulle, on löytynyt vasta eläkeiässä. Toimeliaaksi tunnetulla ja hyväkuntoisella miehellä olisi ollut kysyntää useaan tehtävään, kun hän siirtyi takaisin evakkokotinsa lähelle Alastaroon. Kuitenkin silloin 20 vuotta sitten, hän päätti, että on aika hellittää ja elää oman tahdonsa mukaan ilman sitoumuksia. Metsäpirtti-toiminta on ollut ainoa poikkeus.

Joviaali juttujen kertoja Leo sanoo olevansa sekaverinen suomalainen. Äidin puolelta hän polveutuu Hämeestä ja Pohjanmaalta aina Jaakko Ilkkasta asti. - Joten itsepäisyyttä löytyy, hän naurahtaa. Karjalaisuus on kuulunut hänen elämäänsä vahvana isän perintönä pienestä asti.

Elämää Tapparissa

Ensimmäinen muistikuva sieltä kotoa on Käkisalimesta Tappariin saapuva muuttokuorma ja erityisesti se kohta kuormasta mihin isän Leolle tekemä puinen auto oli pakattu. Siinä rajan pinnassa näköetäisyydellä Neuvostoliitosta poika kasvoi kouluikänsä.

Naapurissa oli vuotta nuorempi poika. Niinpä pojan vanhemmat pyysivät, että Leo siirtäisi koulun aloittamista vuodelle, jotta pojat voisivat kulkea yhdessä koulumatkan. Kyllähän se vanhemmille sopi. Ehkä Leoa vähän kismitti, mutta joustavuutta kuitenkin löytyi pienestä asti.

Leon kertomana elämä Tapparissa kuulostaa leppoisaalta. Iltapuhteina istuttiin naapureiden kanssa hämähäysyitä juttuja kertomassa. Vähän siinä pientä poikaa tietysti kiusoiteltiin, ku-

Leo Laulajainen, Metsäpirtti Seuran kunniapuheenjohtaja. Urheilusaavutuksista Leolla on tallessa vain työn puitteissa kerättyjä mitaleja

ten sen ajan kasvatukseen kuului. Mutta Leolla on mielikuvitusta ja parhaansa mukaan hän vastasi samalla mitalla. Ja melkoinen jutun kertojan ja puhujan taito hänelle onkin kehittynyt. Karjalaisittain jutun sisälle nivoutuu lisäjuonteita ja varsinaisen jutun vieressä saatetaan kulkea vielä toinenkin juttu.

Hän muistaa hyvin, miten poikia varoiteltiin rajasta. Oli syksy 1939 ja liiketallallepanon vuoksi myös Saaroisten kouluun oli majoitettu sotilaita. Oppilaat olivat saaneet vapaata. Rajanvartijat kehottivat poikia liikkumaan pienissä ryhmissä, jotta rajan toisella puolella ei herättäisi huomiota, kun he eivät ole koulussa.

Tapparissa, Leon kodin lähellä oli kilometritolppa, jossa toisella puolella oli 0 ja toisella puolella 13 km osoittamassa matkaa kirkonkylään. Laatokan rantaan oli vajaa kilometri ja Saaroisten kouluun runsaat viisi kilometriä, minkä pojat kulkivat aluksi jalan, talvella hiihtäen ja viimeisinä aikoina polkupyöräl-

lä. Kunta järjesti parina vuonna kuljetuksen, mutta poikajoukko piti kunniasanaan kulkea omin avuin ja siihen tahtiin, että he olivat koululla ennen kunnan kyytiä.

Kuntoa kertyi, eikä ihme, että koulun hiihtokilpailuissa palkinnot tuppasivat menemään Tappariin. Saaroisista kotoisin oleva Viljo Hämäläinen muistaa hyvin miten hän kadehti Leon hienoja suksia. Ei ollut muilla yhtä hyviä, hänen mielestään. Isä asetti Leolle kuitenkin merkittävän rajoituksen: vain kahdet sukset talvessa hän lupasi tehdä. Jos useammin katkeaa, saa poika itse paikkailla.

Nuori mylläri

Ensimmäisen kosketuksen sotaan Leo sai Taipaleelle johtavan tien varressa. Aamulla 30.11.1939 ryskeen alkaessa poika oli vielä vuoteessa. Häntäisesti äiti luetteli mitä pitää pukea ylle. Siinä kiireessä mukaan saatiin vain vähän evästä. Sitten nopeasti kumipyö-

rärattaille koko joukko, toistakymmentä henkeä. Tieltä vielä poimittiin mukaan erään perheen lapsia. Sitten kun alkoi kuulua lentokoneen jylinää, nimismies ja poliisi hätistivät ihmisiä puiden suojaan metsään tien molemmille puolille. Pieni poika tietysti halusi nähdä mitä tapahtuu ja lähti kurkkimaan. Huuruisessa ilmassa näytti, että kaksitasoiset tiedustelukoneet lensivät puiden latvoja hipoen. Konekivääri alkoi papattaa ja sai osuman toiseen koneeseen. - Ja se putosi kuin harakka, Leo muistelee. Toiseenkin tuli osuma ja se lensi savuaavana näkymättömiin. Rajalle päin matkalla olevien sotilaiden joukosta kuului hurraata ja huuto: Keski-Suomi jyllää, onnistuneen ampujan kunniaksi.

Tapparista lähtöön oli varauduttu miten oli pystytty. Lokakuun yhdeksäntenä se tapahtui. Laulajaisella oli sinä päivänä määrä puida viljaa ja väkeä oli kertynyt pihalle. Se työ jäi tekemättä, kun rajanvartioston päällikkö tuli kertomaan, että lähtö on edessä. Vielä samana päivänä matkattiin äidin sukulaisten luo Koselaan. Marraskuun viimeisenä matka jatkuin Vpl. Pyhäjärvelle Ylä-Puustiin. Siellä luovutettiin hevoset armeijalle ja Käkisalmen asemalta jatkettiin härkävaunussa, jonka ulkoseinässä, verkon alla oli osoite: Koskenkorva.

Isoäidin luona Koskenkorvalla oltiin vihdoinkin itsenäisyyspäivänä 6.12. Pian tuli määräys siirtyä muiden pirttiläisten luo Rantasalmelle. Sieltä Leolla on ainoa ikävä muisto evakkona olostä. Kun karjalaispoikia alettiin koulussa ”ryssitellä”, niin siitä syntyi tappelu. - Mehän asemat otettiin heti ja pesäpallomailat kädessä mentiin vessan ovelle, Leo muistelee. Onneksi opettajat havaitsivat tilanteen eikä pahempaa päässyt tapahtumaan. Jälki-istunnossa sitten opeteltiin molemmin puolin sopuisempaa yhteiseloa.

Rengasmatkalla

Rantasalmelta päästiin pian lepoisampaan ympäristöön ja kouluun Juvalle, Maivalan kylään. - Ehkä oli sekin, että me tiedettiin tunneilla vähän paremmin, Leo muistelee. Keväällä 1941 kuultiin, että Kauhajoella jaetaan pika-asutustiloja. Siellä perhe asui useam-

massa paikassa. Leo kävi syyslukukauden kirkonkylän koulua ja sitten Arokyln koulua.

Vajaa kaksi vuotta ja taas lähdettiin, tällä kertaa kohti itää ja Metsäpirttiä. Aluksi asetuttiin asumaan Vpl. Pyhäjärvelle Saapruun, kun kotikunnassa ei ollut asumuksia. Kevättalvella 1944 eno pyysi Leon Metsäpirttiä, Koselaan apulaisekseen myllylle, nuoreksi myläriksi. Muutama kuukausi kului siinä tehtävässä, kunnes oli pakko suunnata taas Vpl. Pyhäjärven kautta kohti länttä.

Perheellä oli tuolloin kaksi lehmää. Leo liittyi paimenena kulkemaan lehmi-neen karjalauman mukana Saaprusta Savonlinnaan. Alun opettelun jälkeen suuri karjalauma tottui vaeltamiseen tien sivussa parijonossa. Kulkijoita oli paljon, joten yöpymispaikoissa oli ahdasta. Kerrankin ainoa vapaa paikka oli pöydän alla. Aamulla sitten joku nyki Leoa jalasta jatkamaan kulkemista.

Laulajaisen lehmistä vanhempi loukasi jalkansa ja sen kulku päättyi Punksalmelle erään iäkkään leskiemännän hoteisiin. Emäntä ihmetteli onko pojalla, 15 v, valtuuksia luovuttaa lehmää hänen hoitoonsa. Onneksi naapurin emäntä Tapparista tuli poikaa takaamaan.

Muutama viikko sillä retkellä kului. Kun Leo selvisi Savonlinnan asemalle kyselemään mihin Vpl. Pyhäjärveltä on ihmisiä mahdettu kuskata, hänellä oli mukanaan ämpärillinen ja repullinen voita, mikä oli matkalla lypsetystä maidoista kirnuamalla kertynyt. Ilmeni että perheen olinpaikalle oli useita vaihtoehtoja, mutta viimein Petäjävesi osoitautui todennäköisimmäksi osoitteeksi. Leo hommasi litteran ja vietettyään yön aseman odotushuoneessa hän nousi junaan.

Ensin sotilaspoliisi kyseli litteraa ja matkatavaroita. Poika vastasi rehellisesti, että pelkkää voita on mukana sekä selvitti tilanteensa juurta jaksan. Sitten tuli konduktööri, joka halusi tutkia asian tarkkaan. Lopputuloksena Leoa uskottiin eikä epäilty mustan porssin trokariksi. Erilaisten vaiheiden jälkeen perhe löytyi Petäjäveden Koskenpäästä. Kun äiti näki poikansa, niin päivitel-yksi meni miten surkealta tämä näytti.

Vielä samana syksynä 1944 lähdettiin

Ilmajoelle, missä Leo kävi seuraavana keväänä Metsäpirtin entisen kirkkoheran, Sakkisen, opetuksessa muuttojen vuoksi myöhässä rippikoulunsa. Keväällä 1946 matka jatkui taas härkävaunussa Hinnerjoelle Korven kylään. Sieltä Leo koukkasi Raumalle, Holmingin telakalle rakentamaan sotakorvauskuunareita, kunnes 1948 lopultakin löytyi uusi kotipaikka Alastarosta. Siellä oli 12 ha peltoa ja 15 ha metsää vanhempien ja neljän lapsen elämiseen. Asemakaavassa piha-alueeksi merkityllä paikalla kasvoi sankka metsä. Käsin tehtiin parruista ensimmäinen, väliaikainen asuinrakennus, mistä myöhemmin tuli sauna.

Omalle tielle

Kun vuonna 1954 kaikki elämiseen tarvittavat rakennukset olivat valmiit, Leo tuumasi isälleen, että kyllähän tilalla työtä riittää, mutta ei se kahta elä-tä, eikä hänestä ole maanviljelijäksi. Niin hän lähti Vierumäen urheiluopistoon opiskelemaan liikunnanohjaajaksi. Sieltä hän palasi Alastaron yhteiskouluun opettamaan sekä toimi Alastaron urheilijoiden toiminnanjohtajana. Myöhemmin hän opetti myös Oripään yhteiskoulussa.

Tuntiopettajan tehtävästä teki mieli vakituisempaan työhön ja niin Leo ha-keutui vuoden 1958 alusta poliisilaitokseen. Ensimmäinen työpaikka oli Helsingin keskuspoliisiasemalla Sofiankadulla. Se oli jalkaisin vartiointia alueella, johon kuuluivat Presidentinlinna, lähetystöjä sekä Suurkirkon seutu, koska sen kellarissa oli poliisien asevarasto.

Pienestä asti urheilu on vetänyt Leon liikkumaan monin eri tavoin. Niitä pal-kintoja kertyi jo Saaroisten koulun hiihtokilpailuissa. Jatkoa seurasi useilla paikkakunnilla useissa eri lajeissa. Vielä 30 vuoden päästäkin Koskenkorvan Huussin kylällä kaverit muistivat miten Leo oli voittanut Ilmajoen hiihdon. - Se oli olevinaan semmonen kovatasonen kilpailu siellä, Leo muistelee.

Niinpä poliisissakin hän päätyi urheilun pariin ja veti Helsingin poliisivoimailijoiden nuoriso-ohjausta. Leo halusi ottaa hieman etäisyyttä urheiluun ja sitä paitsi hän halusi päästä radiopo-

liisiin joka myöhemmin nimettiin hälyytysosastoksi. Esimies ei olisi laskenut, mutta sijainen järjesti asian. Näissä tehtävissä vierähti runsaat 20 vuotta. Se oli vuorotyötä, vaarallistakin, koska yksikkö meni aina ensimmäisenä paikalle missä tarvittiin.

Eteen tuli muun muassa kotihälyytyksiä, murtoja, varkauksia ja tappoja. Piti osata suhtautua kaikenlaisiin tilanteisiin ja ihmisiin. Aikaisemmasta koulutuksesta ja työkokemuksesta oli paljon hyötyä. Silloin ei ollut tukiryhmiä, ei kriisiapua. Sattui mitä tahansa, niin itseksensä oli selvitettävä. Hän myöntää, että oli joskus kovaa, varsinkin kun kaverita menehtyi viran toimituksessa. Mutta toisaalta alamaailma arvosti hälyytysosastoa. Vaikka uhkailuja tuli niin siihen se jäi.

Leolla oli useasti hyötyö urheilijan kunnostaan. Aikoinaan 100 metriä taitui alle 12 sekuntiin. Niinpä hän laskeskelijä, että karkuun juoksijan jos tavoittaa ensimmäisen 300 metrin aikana niin onnistuu mutta myöhemmin voi tehdä tiukkaa. - Aina onnistui, hän toteaa.

Työtehtävissä auttoi myös toinen taito, puhuminen. Kerrankin eräs nuori kaveri riehui ja uhkaili tulla Leon kotiin tekemään selvää. Sinä Leo varoittelee, että kaveri varmistaisi, että hän on kotona. Kaveri ihmetteli miksi. Leo valisti, että jos vaimo on yksinään kotona, niin solmuun se kaverin pistää. Tämä katsoi ensin ihmseissään, sitten hoksasi, että keljuiluahan tuo oli. Siihen tilanne laukesi. - Jos puhuminen ei riittänyt, piti olla taitoa. Sitähän riitti, Leo toteaa hymyssä suin. Seuraavat 14 vuotta Leo toimi ylikonstaapelina. Kokemusta kertyi mellakoista ja suurista kokousjärjestelyistä Saltin, Etykin ja myös Etykin 10-vuotisjuhlan yhteydessä.

Karjalainen tahti

Isästään Leo toteaa, että tämä oli sillä tavoin esimerkillinen, että hän noudatti ohjetta: mies tekee mitä tahtoo, joku tekee mitä osaa. Jo 13-vuotiaana Leo auttoi isää saavien teossa. Aamupäivällä isä kokosi kaksi saavia. Koulusta tultua Leo höyläsi sisäpinnat. Sitten isä laittoi pohjat ja poika viimeisteli santapaperilla. Valmiit saavit lähetettiin Vaasaan tukkuliikkeeseen.

Keväällä 1942 Kyröjoki tulvi. Kauha-joen sahan paikkeilla tukit pysäytettiin ja niistä muodostui tiukka summa, kun tulva laski. Koska esimerkiksi pihkasta maksettiin kerääjille, niin koulupojat puikkelehtivat tukkien seassa pihkaa keräämässä. Sitten Leokin pääsi sahalle kokoamaan ensin ammuslaatikoita ja myöhemmin kesällä puolukkalaatikoita. Isä kehitti pojalle apuvälineen katkaneesta raamisahan terästä, jota vasten naulat taipuivat eikä tarvinnut laatikkoa käännellä. Isot miehet ihmettelivät keksintöä, joka nopeutti työtä ja rupesivat matkimaan. Lautatapulin päälle eivät iäkkäät miehet halunneet nousta. Tähän hommaankin Leo oli valmis. Palkasta oli kyllä välillä neuvoteltava, jotta se kertyi työtuloksen eikä iän mukaan.

Leo lopetti kansakoulun luokkansa priimuksena. Opettaja pyysi Leoa jäämään luokseen oppikoulua käymään, mutta poika tuumasi, ettei onnistu. Piti seurata perheen mukana. Myöhemmin ajatellen, jos olisi ollut normaalit olot olisi elämä saattanut sujua toisin.

Nyt kun 80 vuoden pyykki lähestyy Leo toteaa, että on ollut aika tapahtumarikas elämänsäkaari. Jostakin syystä miehelle on suotu valoisa elämänsäkaari, jota mikään ei ole synkistänyt.

Jos on käynyt liian raskaaksi, niin on pystynyt ottamaan etäisyyttä.

Karjala on Leon synnyinpaikka. Kyllä Karjala pitäisi palauttaa ja paljaana niinkuin se on annettukin. Leon mielestä Venäjällä on kyllä tilaa sijoittaa nykyiset Karjalan asukkaat uusiin paikkoihin. Toisaalta, jos inhimillisesti ajattelee, niin siellä on jo syntynyt kaksi polvea, jotka pitävät sitä omana kotiseutunaan, hän lisää.

Laulajaisen suku jatkuu Leon kahden pojan perheissä. He ovat kyllä omaksuneet karjalaisuuden, mutta palautuskeskustelua he eivät ymmärrä. Palauttaminen olisi nuoresta polvesta pelkkä kustannuserä.

Leo kertoo, että 1990-luvulla, kun Metsäpirtin hautausmaan kulkulle pystytettiin patsaita ja istuttiin iltaa nykyisten asukkaiden kanssa, niin tuli puheeksi palauttaminen. Asukkaat olettivat silloin, että Suomi saa Karjalan takaisin. He pelkäsivät miten heidän käy, kun suomalaiset tulevat. Miten he sopeutuvat suomalaiseen elämäntyyliin? Tähän Leo tuumasi, että vain harvoilta se taitaisi onnistua.

Ilmi Pesonen

Leo entisen kodin pihalla. Taustalla isän kanssa rakennettu talo.

Villasukka on perinnettä

Käsite sukka on hyvin tuttu, suorastaan itsestään selvyys. Ei juuri tule miettineeksi miten kauan sukkaa on ollut tai mitä sana oikein merkitsee. Muun muassa tämän vaateparren historia selviää Toivo Vuorelan teoksesta: Suomalainen kansankulttuuri.

Kuten useat nykyelämässä välttämättömät asiat, niin sukatkin olivat 1500- ja 1600-luvuilla vain kuninkaallisten käytössä. Varmana tietona on säilynyt, että ensimmäisen kerran käsite trikoo (on ranskaa ja merkitsee = kudotut sukkahousut) oli käytössä, kun englannin kuningas Henrik VIII sai vuonna 1547 Espanjasta lahjaksi silkiset sukkahousut. Ei sekään siis kovin moderni keksintö.

Aikaa kului, ennekuin jo aikaisemmin käsiineitä ja päähineitä kutoneet naiset oppivat meilläkin valmistamaan myös sukkaa. 1700-luvun puolivälissä niitä on jo luetteloitu myös talonpoikaiskotien perukirjoihin. Tähän aikaan Lapuan seu-

dulla kudottiin harmaita, valkoisia, punaisia tai sinisiä villasukkia. Runsas sata vuotta sitten olivat Tammelassa naisten arkisukat harmaita ja puhäsu-
kat tummansinisiä tai rataisia.

Meillä Metsäpirtissä sen sijaan naiset näyttävät kutoneen iloisenvärisiä ja kuvioisia sukkaa. Tätä todistaa Varpun Revon Museovirastolle lahjoittama, arviolta 1890-luvulla kudottu sukkapari. Siinä on käytetty seitsemää väriä. Oman käden jälki näkyy niinkuin pitääkin. Alkuperäinen sukkapari on Museoviraston varastossa Orimattilassa. Kun sitä tarkastelee, niin huomaa, etteivät sukat ole identtisiä. Arjen keskellä pienet yksityiskohdat eivät ole olleet tuiki tärkeitä. Toivo Vuorelan kirjassa sukkakuvan alla on teksti: Metsäpirtin villasukka. Metsäpirtti. Siinä on kuvattuna se sukkaa, jossa toiseksi ylin raitaku-
vio on pelkistetty.

Sana sukka on peräisin latinasta ja meille se on tullut germaanisten kielten välityksellä. Vuorelan mukaan sana

sukka lienee alunperin merkinnyt tuppeensa nyljettyä eläimen koipinahkaa, jota pidettiin jalkaterän tai sääien suojana karvapuoli sisäänpäin. Kudotut sukat olivat vielä 1800-luvun lopulla ylellisyyttä, eikä niitä käytetty kuin sunnuntaisin tai kesteissä.

Ilmi

Kotiseutu- ja juhlamatka Metsäpirttiin 4.-7.7.2008

Lähde yhdessä suvun, jälkeläisten tai ystävien kanssa pitäjäjuhlille ja kotiseuturetkelle Metsäpirttiin. Juhlat vietetään lauantaina 5.7. Kirkonkylän, Koselan ja Vorken maisemis-
sa. Sunnuntaina tutustutaan pitäjän eri kyliin ja järjestetään kotiky-
läretkiä.

Matkan ohjelma

Perjantai 4.7.

Lähtö klo 6.30 Lahdesta, josta matka jatkuu Helsingin kautta (klo 8) Vaalimaalle ja sieltä edelleen Kanakselle.

Lauantai 5.7.

Pitäjäjuhla
Hartaushetki muistomerkeillä,
rovasti Pauli Tuohioja

Yhteinen juhla nykyisten metsäpirttiläisten kanssa kulttuuritalolla
Kisailua, kahittelua, yhteislaulua ja leikkejä Vorken rannassa

Sunnuntai 6.7.

Kotiseutu- ja kotikyläretkiä

Maanantai 7.7.

Lähtö hotellista ja paluu takaisin Suomeen

Matkan hinta noin 350 euroa (tarkka hinta määräytyy lähtijöiden määrän mukaan). Hinta sisältää majoituksen puolihoidolla, matkat, viisumin, pakollisen vakuutuksen. Majoitus hotelli Losevskajassa Kiviniemessä.

Meno- ja paluupäivinä tutustutaan myös muihin matkan varrella ole-
viin kiinnostaviin kohteisiin. Kotitalojen paikkojen määrityksessä ja etsinnässä autetaan mahdollisuuksien mukaan. Ilmoitathan etukäteen paikat, joihin haluat tutustua.

Ilmoittautumiset 30.5.2008 mennessä Pirkko Hyytiälle, Norppakuja 6 A, 01480 Vantaa, puh. 050-5442854, pirkko.hyytia@kivennapa.fi.

Huom! Lähtöpäivä siirtyi perjantaiksi 4.7.2008. Ilmoittautuneille lähetetään tarkemmat tiedot ja ohjeet.

Lähetä siekii!

Isänmaan tapahtumia

90 vuoden takaa

Osallistuin 6.4.2008 ”Sovinnon päivä Tampereella” -tapahtumaan, jossa kuvaelman muodossa kerrottiin Tampereen taistelujen viimeisistä päivistä huhtikuun alussa 1918.

Eri asiantuntijoiden mielestä Tampereen taistelut antoivat suunnan Suomen tulevaisuudelle, itsenäisyydelle.

Päivän tapahtuma alkoi historiallisella muistokulkueella Haavoittunut enkeli -saatto Tuomiokirkosta Finlaysonin alueelle. Kulkueen edessä kannettiin paareilla Hugo Simbergin v. 1903 maalatussa taulussa esitettyä enkelihahmoa. Sodan tapahtumista oli Teatteri Siperian esittämänä kuvaelma Finlaysonin alueella käsittäen parikymmentä kohtausta. Tapahtumissa oli mukana Teatteri Siperian näyttelijöiden lisäksi aikakauden henkilöhahmoja, joita esittivät tunnetut tamperelaiset julkisuuden nykyhenkilöt.

Vuoden 1918 tapahtuman kuvaukset herättivät voimakkaita tunteita. Historian peiliin pitää kuitenkin uskaltaa katsoa ja yhteisymmärryksessä rakentaa yhteiskuntaa eteenpäin.

Tapahtuman näkymät saivat itseni miettimään, mitä Karjalassa tapahtui yhdeksän vuosikymmentä sitten.

Sortovuosien ja ensimmäisen maailmansodan olosuhteissa virisi laajoissa kansalaispiireissä ajatus maamme itsenäistymisestä. Yhteiskuntarauhan säilyttämiseksi aloitettiin vuonna 1917 perustaa eri kannakselaispitäjiin suojelukuntia, joiden puolestapuhujana liikkui maakunnassa Kyösti Kehvola. Eri pitäjissä suhtauduttiin hankkeeseen myönteisesti ja perustettiin toimikuntia asiaa viemään paikallisesti eteenpäin.

Samaan aikaan jääkäri liike sai myös kannatusta ja oppia lähdettiin hakemaan Saksasta. Koulutuksen saaneet jääkärit ryhtyivät takaisin tultuaan johtamaan ja kouluttamaan paikallisia suoje-

**Vuokselan Lammasniemen hautausmaalle pystytettiin vuonna 1921 vapausso-
dan sankarivainajien muistolle graniittinen muistopatsas kivipoika, joka var-
tioi sankarivainajien leposijoja. Patsaaseen on hakattu sanat ”Kodin ja isän-
maan puolesta”.**

**Sankarihautaan siunattujen 12 kaatuneen nimet ovat patsaassa. Kuva otettu
elokuussa 1941, jolloin Vuokselan kunnan esikunta palasi Vuokselaan. Vuon-
na 1991 patsas löytyi alueelta palasina ja löytyneistä osista patsas koottiin
uudestaan ilman päätä ja keskiosan nimikohtaa. Paljastustilaisuus oli vuonna
1995.**

luskuntia.

Punakaartilaisilla oli maassa omat kannattajansa ja he tulivat 18. päivänä marraskuuta 1917 Viipuriin, jossa tehtiin kotitarkastuksia, ammuskeltiin ja vangittiin ihmisiä. Kotkan kaartin matka jatkui Kannakselle Hiitola-Raasulin radan varrella tavoitteena saada syntymään punakaartiosastoja rautatietyöväen keskuuteen. Matkan johtajana toimi kuuluisaksi tullut ”punakenraali” Kaljunen. Suojeluskuntalaisiin kohdistuva ”rankaisuretki” kulki Käkisalmen ja Pyhäjärven kautta Rautuun asti. Erityisesti Vpl. Pyhäjärvellä tapahtumat olivat veriset molemmiin puolin.

Tapahtumien valossa pitäjien välisen yhteistyön merkitys oivallettiin ja joulukuussa 1917 Käkisalmissa pidetyssä kokouksessa itäisen Kannaksen pitäjien suojeluskuntien edustajat perustivat ns. ”Yhdeksän pitäjän liiton”, jonka piiriin myös Vuokselaakin kuului. Liiton puheenjohtajaksi valittiin Sakkolan nimismies Urho Seitola ja harjoitusmestariksi Saksasta juuri kotiutunut jääkäri Antti Haikonen. Vuoden alussa perustettu Vuokselan kunta antoi 15.000 markan määrärahan aseiden ostamiin.

Karjalan kansa oli tottunut vuosisatojen ajan olemaan valveilla ja tarpeen tullen aina valmis puolustamaan kotejaan. Uhkaavat tiedot maakunnan pää-

kaupungin Viipurin tilanteesta saivat aikaan sen, että päätettiin lähteä tammikuun 21. päivänä 1918 palauttamaan järjestystä mielivallan kohteeksi joutuneeseen Viipuriin. Tapahtuma kulkee ns. Venäjänsaaren retken nimellä. Vuokselaan retkelle osallistui yhdeksän miestä. Retkikunnan asettamaa tavoitetta ei kuitenkaan saavutettu, mutta voitaneen kuitenkin todeta, että punaisten ja venäläisten sotaväen suunnitelmiin sillä oli haitallista vaikutusta. Retken tarkemmasta kulusta löytyy yksityiskohtaisempia tietoja monista paikallishistorian teoksista.

Rintamien ensimmäiset varsinaiset taistelut sattuivat helmikuun alkupäiville 1918 Viipurista Antreaan menevän radan varrella Karisalmen ja Kavantsaaren välimailloja. Rintamat laajenivat sitä mukaa, kun joukkojen keskityksiä pystyttiin järjestelemään. Varsinaista yhteistä rintamaa ei syntynyt ja painopisteet punaisten osalta olivat rataverkon varrella olevista keskityspaikoista hoidettua. Vuoksen vesistö toimi tehokkaana rintamalinjana ja valkoisten liikehdintä oli nopeaa hevoskuljetuksia hyväksikäyttäen. Välimaa-asteissa puolustaminen jäi usein ainoastaan paikakuntien omien suojeluskuntalaisten vastuulle.

Punaisten liikehtivät tapahtui lähinnä rautatietä hyödyntäen mm. Raudussa,

jonne tulevista venäläisistä joukoista saatiin etukäteen tietoja. Monien vaiheiden jälkeen venäläisistä saarrettiin kapeaan ja syvähköön Kylmänojan notkoon, jossa onnistuttiin saamaan torjuntavoitto. Molemmat osapuolet kärsivät tappiota ja paikka alettiin kutsua Kuolemanlaaksoksi. Raudun taistelu käytiin samoihin aikoihin kuin Tampereen ratkaisutaistelu huhtikuun ensimmäisellä viikolla. Näillä oli suuri moraalinen vaikutus venäläisten tuleviin päätöksiin vetäytyä taisteluista.

Taistelut olivat kovia, Toisinaan mies miestä vasten taistellen. Esimerkiksi Antreassa Ahvolan ja Hannilan rintamilta kuului tykkien jyske Vuokselaan asti. Siellä menehtyi myös Vuokselan miehiä.

Taistelut jatkuivat eri rintamilla Kannaksella aina huhtikuun 29. päivän aamuun, jolloin valkoiset joukot marssivat Viipuriin vallaten sen. Voitonparati pidettiin Viipurissa kuun viimeisenä päivänä.

Vuokselan osalta vapaussotaan eri rintamilla käytyihin taisteluihin osallistui 71 miestä. Vartio- ja huoltotehtävissä oli vanhempia ja nuoria miehiä yhteensä noin 200.

Taisto Virkki

Lähde: Vuoksela-arkisto

Venäjänsaaren retki vapaussodassa

Oheinen kirjoitus on Haparaisten koulupiirin kyläkirjasta, Juho Pajarin muistelemana, Esko Kallosen äänitteestä koonnut Hannu Turkinen.

Itäisen Kannaksen kuntiin perustettiin syksyllä 1917 n.s. ”palokuntia” eli suojeluskuntia Elokuussa saapui Sakkolaan Antti Haikonen aloittamaan perustamistoimet useisiin kyliin kuten Haparaisiin. Vuodenvaihteen jälkeen pyysivät Viipurin suojeluskuntalaiset muualta kannakselta apujoukkoja 19.-20. tammikuuta 1918 punaisten liikehtinessä Karjalan pääkaupungissa. Juhon kertoman mukaan Sakkolasta lähti 84 miestä Hiitolan kautta kohti Viipuria. Hiitolaan kokoontui 350 miestä yöpy-

en siellä. Viipuriin he saapuivat 21.1. nousten junasta Loikkaassa ja marssien sieltä keskustaan asema-aukiolle.

Venäläiset upseerit olivat tiedottaneet joukkojensa pysyttelevän sivussa. Valkoiset luottivat ilmoitukseen ja lähettivät joukostaan noin 60 miestä kahdeksanhenkisinä partioina kaupungille.

Mutta selvisikin, että venäläisten joukot liittyivät punaisiin. Niinpä valkoisten pääjoukko vetäytyi kaupungista radanvarrtä pitkin Suomenlahden jäitä myöten Venäjänsaarelle muistamatta tiedottaa partioille tilanteen muuttumisesta.

Kun vahtivuoro venyi sovittua kahden tuntia pitemmäksi aina neljään tuntiin asti, Aleks Paaso ja Juho Pajari pa-

lasivat asema-aukiolle. Siellä oli muitakin partiorhyimiä ihmettelemässä tilannetta. Venäläinen sotaväki otti valkoisilta partioilta aseet pois, mutta jättivät heidät vapaiksi.

Paaso ja Pajari lähtivät kulkemaan keskikaupungille päin tilannetta selvittämään ja joutuivat punaisten päämajan lähetyvillä vangituiksi, kuten monet muutkin partioiden jäsenet. Osa valkoisista antautui Viipurin asemalla lyhyen tulitaistelun jälkeen ylivoiman edessä. Aseita he olivat saaneet aseman varastosta venäläisille luovutettujen tilalle. Ylivoima oli melkoinen, venäläisiä ja punaisia oli Papulan kasarmilla 12 500 ja saman verran Keskuskasarmilla.

Pidätetyt vietiin Keskuskasarmille ja sieltä eteenpäin Pirunlinnaksi kutsuttuun viinakauppaan väliaikaiseen vankilaan. Täällä valkoiset vangit olivat pari kolme viikkoa. Punaisten ruokkivat palttuneista perunoista ja hevosesta tehdyllä lihasopalla ja akanaleivällä.

Onneksi ensi alkuun saivat vangit käydä vastapäisen Elovaaran kahvilassa täydentämässä muonavarastoaan maittavalla tahkojuustolla. Pelastusarmeijan väki huomasi vankien tukalan tilanteen ja kävi ruokkimassa vankeja maittavalla muonalla, mutta parin viikon jälkeen punaiset kielsivät sen. Nyt vuorostaan lotat uskaltautuivat tuomaan jopa kahdesti päivässä ruokaa.

Juho Pajari kertoo muisteluksissaan heidän kunkin vuorollaan joutuneen punaisten oikeusistuimen

eteen kuulusteltavaksi ja tuomiolle. Tuomiot olivat pääasiallisesti sakkotuomioita. Juho sai 350 markan sakon tai vaihtoehtoisesti 13 päivää vankeutta. Mistäpä niitä rahoja. Niin hänet vietiin lääninvankilaan isoon huoneeseen, jossa oli parikymmentä vankia yhteensä. Eräs vangeista oli Noro nimeltään. Juho muistelee hänen siskonsa olleen Haparaisten opettajana.

Heikommin kävi viiksanlahtelaiselle Yrjö Sipiläiselle. Hän sai 2000 markan sakon, jonka pystyi maksamaan. Hän luuli pääsevänsä kotiin Perkjärvelle menevän junan myötä, mutta toisin kävi.

Kannaksen punaisten joukkojen komentaja Kaljunen oli jo aikaisemmin käynyt vankeja katsomassa. Hän uhkaili vankeja mauserillaan. Kaljunen komensi Pyhäjärven ja Sakkolan miehet

pystyyn ja uhkasi heitä tappotuomiolla, koska veljensä oli näiden pitäjien miesten kanssa käydyssä taistelussa saanut surmansa.

Kun Sipiläinen sai luvan matkustaa Perkjärvelle, järjesti Kaljunen omat miehensä matkaan tehtävänään tuomionsa suorittaneen Sipiläisen surmaamisen. Sipiläisen elämäntaival päättyi Perkjärvellä 22.2. 1918.

Kun Juho Pajari oli suorittanut 13 päivän vankilatuomionsa, siirrettiin hänet poliisiputkaan Punaisten lähteen torin viereen. Siellä hän tutustui pari päivää myöhemmin tuotuun putkaka-

veriinsa Juho Pelliin. Pelli oli isokokoinen parrakas mies. Kun vähitellen oli tutustuttu toisiinsa, selvisi, että Pelli kavereineen oli toimittanut valkoisten maanalaista lehteä punaisten valvomassa kaupungissa.

Lehden ansiosta viipurilaiset pysyivät ajan tasalla sotatilanteesta. Putkassa Juhot viipyivät kolmisen viikkoa. Siellä oli lämpöä ja ruokaa eikä henkeä uhkailtu.

Mutta sitten valkoiset vangit vietiin Kavantsaarelle punaisten juoksuhaukkoja kaivamaan valkoisten rintaman eteen. Kait punaiset toivoivat valkoisten ampuvan omat miehensä taistelujen tiimellyksessä.

Ensi alkuun komennettiin 30 parasta lahtaria kaivamaan. Onni oli myötä eikä kukaan saanut surmaansa.

Tilanne Viipurin rintamalla kiristyi, kun valkoisten eli lahtarikavereiden joukot lähestyivät kaupunkia. Kavantsaaren joukot vetäytyivät jalan kaupunkiin vangit mukanaan ratayhteyksien katkettua 24.-25. huhtikuuta.

Nämä valkoisten vangit vietiin Viipurin linnan vankityrmiin heidän onneksi. Lääninvankilassa olevat vangit yritettiin tyystin teloittoa, mutta osa pelastui vastarintaan nousten ja estäen teloitattajien tulon selliin. Ikkunasta heitetyt kranaatit surmasivat puolet eli

21 vankia.

Pajarin Juhon kertoman mukaan Viipurin linnan punavartijat rintaman lähestyessä sovinnolla laskivat aseensa ja luovuttivat ne vangeilleen. Linnan piha oli valkoisten lentokonetiedustelun myötä tykkitulen alaisena niin kauan, kunnes jotkut Saksassa koulutetut vangiksi jääneet jääkärit onnistuivat yöllä vilkkuvaloilla asetovereilleen vakuuttamaan linnan olevan valkoisten hallussa.

Kävipä illan pimeydessä punaisten perääntyvien joukkojen edustaja ratsain käskyttämässä valkoisten teloituksen. Hän ei huomannut kiireessään linnan vaihtaneen jo omistajaa.

Valkoisten vallattua Viipurin Pajarin Juho ja muut terveinä säilyneet sakkolalaiset seurasivat vappuna vapautusparaatin ja palasivat koteihinsa.

Haparaisten koulupiiristä Purpuasta kotoisin oleva Sakkolan joukkojen päällikkö Eemil Paaso kaatui Ahvolassa 7.3. Keljalainen Aleksanteri Paaso murhattiin Viipurissa 25.4. Ylätalon Ville eli Ville Kekki haavoittui ja isoäitini veli Juho Pajari säilyi vahingoittumattomana Venäjänsaaren retkellä. Niinpä Juho-eno kykeni muistelevaan Venäjänsaaren retkeään 80-vuotiaana uudessa kotikunnassaan Lempäälässä.

Venäjänsaaren marssi

Tässä se kamppasi Karjalan usko, ne leimahti kirkkaat koitot,
kun suru oli Suomessa synkkä ja suuri ja saartoi häpeän muuri.
Kun petos oli pöykkä ja oikeus vait', kas loimme me kilpemme kirkkahat lait,
ja tännepä tie pojat parhaat vie, nous Karjalan sankarit saareen,
sotatorven soi soitot ja pilkotti uus valkean aamumme rusko
se ensiksi Venäjänsaareen.

Täällä se taottihin Karjalan lukko ja vannottihin valat suuret,
ett' ennen se kaatuvi Karjalan kansa, kuin pannaan orjuuden ansa
ja vierahat ikeet painoksi taas. Ja enne se peltonsa petturit kaas
ja maahan ne lyö, vaikka tulkohon yö, se ennen kuin uskonsa antaa.
Vapauden juuret sen veriin on siunannut syvälle taivahan Ukko,
se sankarilippua kantaa.

Eero Eerola

Tärkeä viesti kaikille lehden lukijoille

Vanhat dokumentit talteen

Toivottavasti pysähdyit tämän ot-sikon kohdalla ja mielenkiintosi heräsi!

Olen runsaan kymmenen vuoden ajan hankkinut tietoa Karjalasta, karjalaisuudesta ja siellä elettyjen ihmisten elämäntavoista. Päähuomioni on ollut Karjalan kannaksen Vuoksen vehreät maisemat ja siellä eläneet ihmiset, lähinnä Vuoksela ja lähiympäristö. Vuoksen osalta tietoni ovat lisääntyneet ja tietoni olen saanut kirjallisuudesta sekä entisellä kotiseudulla asuneiden ihmisten kertomana.

Vuosikymmenien aikana pitäjaseurojen ja säätiöiden aktiivisen toiminnan seurauksena erilaisin dokumentein on tallennettu tietoa. Muistajien määrä vähenee ja sodan jälkeen syntyneiden jälkikasvujen mielenkiinto luonnollisesti ei ole enää vanhempien tuntemusten tasolla. Ajan henkeen kuuluu tavaroiden kierrätys ja kirpputoreilla käynnit.

Nyt olisi ryhdistäytymisen paikka ja huolella inventoida, mitä pikkutavaraa kotoa löytyy.

Kaiken kiireen keskellä, kun evakkomatkoille lähdettiin, monasti matkalle tuli mukaan monenlaisia yksittäisiä esineitä, käsitöitä tai virallisia tai epävirallisia papereita. Usein ne kodeissa ovat olleet vuosikymmeniä säilytyksessä katseelta suojatussa paikassa. Sieltä ne vaan tulevat esiin ja vanhempien jo ollessa poissa, selitystä kaikkeen ei enää saada. Säilyttäkää ihmeessä ”nämä arvoesineet ja/tai paperit”. Löydätte varmasti lähipiiristä, tämän lehden takakanen yhteystiedoista tai vaikkapa netin välityksellä jonkun tahon, josta saat jatko-ohjeita miten toimia.

Olen itse kohdannut positiivisia yllätyksiä kerta toisensa jälkeen, kun olen löytänyt jotain ”konkreettista” sormin kosketeltavaa. Esimerkiksi enoni ladon yläosan vaakaorresta roikkui narun jatkona kaksi täysinäistä paperisäkkiä. Toisesta löytyi loukuttettua pellavaa ja toisesta uusia käsitöitä kauniisti laskotettuna. Kertojia ei enää ole, mutta us-

koin säkit lähteneen matkalle aikanaan kesäkuussa 1944 Vuoksen Päiväkiven kylästä. Lippusta ja lappusta löytyi myös runsaasti.

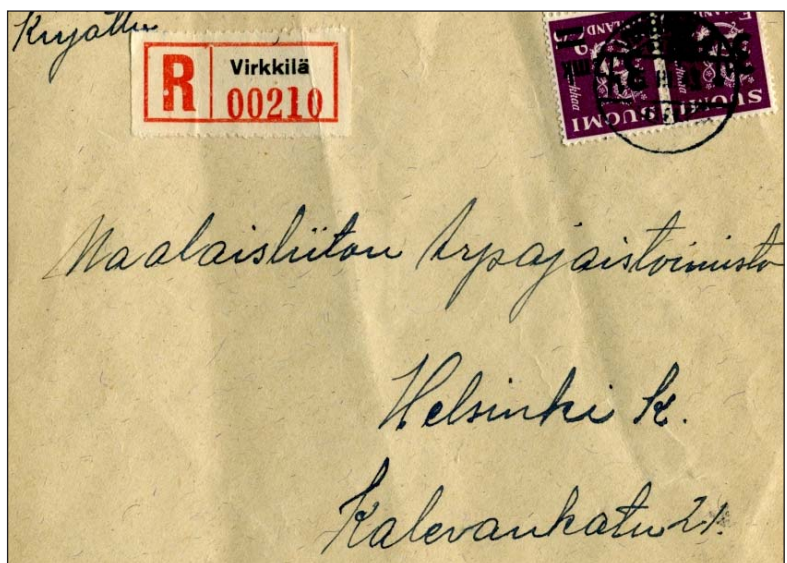
Perinteen kerääjinä koemme usein yllätyksiä. Oikean tiedon tunnistaminen vaatii tarkkuutta ja sinnikkyyttä. Tämä työ palkitsee tekijänsä. Positiivinen suhtautuminen omiin juuriinsa vahvistaa yksilön omanarvontuntoa ja antaa voimia vastoinikäymisten kohtaamisessa. Olen sen itse kokenut omassa elämässäni vahvasti viime vuosien aikana.

Taisto Virkki

Vuoksen lottakuppi on lähtöisin Kuninkaarin kylästä evakkoon. Löytyyköhän vastaavia kuppeja muista pitäjistä?

Vanhempieni kotoa Tammelasta löytyi kaksi puuarkkua, toisen kanteen on kaiverrettu ”Esa Virkki Vuoksela Alhola” ja toisen kannessa fanerinen osoitelappu. Mitä reittiä ne kulkivat ja mitä arkuissa on kuljetettu, on arvoitus.

Sota-aikana posti kulki myös Kannaksella. Virkkilän postileimalla varustetun kirjeen päiväys on 27.3.1943.

VUOKSELA - SEURA ry
Vuosikokous ja VUOKSELA-JUHLA
8.6.2008 Tammela

klo 10 JUMALANPALVELUS

Tammelan kirkossa

* Sepeleenlaskut Karjalaan jääneiden vainajien
 ja sankarivainajien muistomerkeille.

klo 13 VUOSIKOKOUS,
Tammelan koulukeskus, Koulutie 1

klo 14 VUOKSELA-JUHLA
Tammelan koulukeskus, Koulutie 1

* Juhlapuhe
Vuorineuvos Yrjö Pessi
 * Juonto
Petri Liski

Hallitus

Maksulliseen juhlaohjelmaesitteeseen sisältyy
 lihakeitto + kahvit
 jumalanpalveluksen jälkeen koulukeskuksessa.

Vuoksela-laiset

Tulkaaha päättämään lähivuosien
seuran toiminnasta.

Tere tulemast muistelemaa ja
tappaamaa entisii naapureitais tai heijä jälkeläisii.
Voitha Sie ottaa mukkaa myösnykynaapureitais.

Sanottua

* Leipeä ko sais, ni ainha teä suu
 o lihhoa täynnä (Metsäpirtti).

* Nii meil eleteä ko muuvvolkoakii:
 sika syyvveä nahkojnie,
 leipä kuorinie. (Sakkola).

* Nii o suur ko savolaise
 kalakukko, jot kolm päivää ko söi
 ni sit näky ensimmäise kiiski pää.
 (Vuoksela).

* Nii ollaa hiljaa ko käk talvel.
 (Vuoksela).

* Rahal pääsöö taivaa portil ast
 ja siintkiin etteepäi,
 jos ryssä o vastas ja
 nataa natsaijuu
 (Natsai=juomaraha). (Vuoksela).

* Päivä Pärttuli ei
 siiplintu sikkii (Metsäpirtti).

* Liijja ylleheälthä koira söis
 ko pöyvält. (Sakkola)

Vuoksela- kuulumiset

Vuoksela-Seura ry:n hallituksen ku-
 luvan vuoden toinen kokous pidettiin
 kerhoravintola Seiskan tiloissa Hä-
 meenlinnassa lauantaina 26.4.2008.
 Kuvassa seuran puheenjohtaja Tapio
 Sihvo johti kokousta ja sihteeri Laila
 Saario esitteli asiat ja kirjasi päätökset
 muistiin.

Käsittelyssä oli esillä lähinnä viime
 vuoden tilinpäätökseen liittyvät asiat
 ja vuosikokoukseen kuuluvien asioi-
 den valmistelu.

8.6. Tammelassa vietettävän Vuokse-
 lajuhlan valmistelut etenevät ja juhla-
 toimikunta kokoontuu vielä 17.5. tar-
 kistamaan yksityiskohdat. Juhlaa val-
 mistellaan Tammelan Karjalaiset ry:n,

Tammelan seurakunnan ja Tammelan
 kunnan kanssa yhteistyössä.

Perinteiseen tapaan karjalanpiirakka-
 kahvituksen voimin uurastettiin kolmen

tunnin ajan ennen kuin erottiin kukin
 omille tahoilleen kauniin lämpimän sään
 vallitessa.

Taisto Virkki

VIRKIN VIRKKEET

Äideistä parhain ...

Suvannon Seutu -lehden vuosittainen numero 3 ilmestyy yleensä aina äitienpäivän aikaan eli toukokuun alkupuolella. Ajankohta on monestakin syystä mieltä nostattava. Jo lapsuudesta asti tämä tunne on ainakin minulla kulkenut vuodesta toiseen yhtä nautinnollisena. Kevät tekee tuloaan, muuttolintujen tuleminen maisemiin, jäät lähtevät järvistä ja koulujen lukukausien päättymisen oli lähellä ja kesälomat edessä. Työelämässä ollessa vielä vuosilomatkin olivat odottamisen arvoisia. Äitienpäivän viettoon todella aikanaan paneuduttiin etukäteen. Rantakoivikosta saattoi löytää luonnonkukkina valko- tai sinivuokkoja. Onnittelukortti valittiin huolella. Kortti oli kuorellinen ja sisällä oli kaksipuolinen kortti, jossa kansilehdellä oli yleensä kaunis ruusuihen kuva ja sana ÄIDILLE. Sisäpuolella oli myös kukkakuvio, tervehdys, jonka alle laitettiin nimi. Lisäksi kohokohdaksi oli yleensä runollinen onnittelutexti, jonka sisältövalinnassa pyrittiin aitoon viestintään, mikä kertoisi aidon tunteen antajan ja äidin välillä vallitsevasta olotilasta.

Tutkailin arkistojani millaisia äitienpäiväonnittelukortteja oma äitini oli saanut noin kuusi vuosikymmentä sit-

ten. Meidän oman perheen korttien lisäksi arkistojen kätöistä löytyi myös äitini sisaren lähettämiä kortteja. Niiden kautta pidettiin yhteyttä myös sisarusiin ja näin jatkui lapsuudesta asti jatkunut yhteenkuuluvaisuuden tunne vaikka tapaamisten väli saattoi sillä hetkellä olla useita vuosia.

Tänä päivänä mainonta ja kaupallisuus eri muodoissa koskettaa eri vuodenaikojen tapahtumia, niin myös äitienpäivää.

Joskus tuntuu siltä, että tämän hetken kiireiset ihmiset eivät ehdi pysähtyä miettimään kanssaihmissiään ja sukulaisiaan.

Oma etu ja itsekkäät pyrkimykset ohjaavat toimintoja. Ei ole aikaa toiselle ja jos onkin, niin muistaminen ei tule sydämen halusta vaan ”pitää hoitaa tämäkin asia kuntoon”.

Vuosien myötä ihminen viisastuu sanotaan, jos kulkee avoimin silmin ilman ennakkoluuloja. Usein vastaantulijan ilmeistä tai liikkeistä voi aavistella toisen ajatuksen kulkua. Eri ikäkausien ihmisten, lapsiperheiden, yksinäisten, sairaiden tai eläkeläisten elämä on monien ilojen ja surujen kohtaamaa. Meillä pitäisi olla aikaa enemmän toisillemme. Pelkkä kuulijan tai puhujan rooli voisi olla monelle parempi lääke kuin lääkärin kirjoittama pilleri. Tätä elämänsä viisautta ja toisen ihmisen kohtaamista on usein annettu äideille heidän kasvattaessa lapsiaan. Tehtävä on vaativa, on annettava paljon itsestään, mutta vuosien saatossa kasvatuksellisen työn tulos kasvaa korkoa korolle runsaasti elämän eri vaiheissa.

Poikkesin maalla käydessäni hautausmaalla sukuni haudoilla. Haudat si-
jaitsivat käytävän molemmilla puolilla. Muistan äitini kertoneen, miten hän tulee ”ensi kesänä” pyörimään ja tuomaan kukkia veljensä haudalle. Sitä ensi kesää ei hänelle tullut, vaan saatoimme äidin äitienpäivänä viimeiselle matkalle käytävän toisella puolella sijainneeseen sukhautaan. Vielä yli kolmen vuosikymmenen jälkeen tunnen sisimmässäni, että hän oli äideistä parhain.

Sydämellinen
Äitienpäivatervehdys
kaikille Äideille!

Taisto Virkki

*Yhtä toivon elämältä;
Kunpa lailla äidin hyvän
Säilyttäisin aina ilon,
Sydämeni rauhan syvän.
Kunpa voisin anteeks antaa,
toisten taakkoja myös kantaa
Niin kuin sinä, äiti.*

Laatokan puolustuksen perinneyhdistys Turkuun 14.-15.8.2008

Perinneyhdistys kokoontuu Turussa elokuussa. Tilaisuuteen ovat tervetulleita kaikki Laatokan veteraanit, heidän omaisensa, jälkeläisensä ja ystävänsä sekä kaikki Laatokan puolustuksen kalliista perinnöstä kiinnostuneet. Osallistuminen ei edellytä yhdistyksen jäsenyyttä.

Osallistujille ei aiheudu muita kuluja kuin tulokahvi (2,00 euroa) ja päivällinen (6,00 euroa) Heikkilän sotilaskodissa sekä seuraavan päivän aamupala Pansion ruokalassa (3,70 euroa). Kaikki maksetaan käteisellä paikan päällä. Naantalissa on lounastauko, jonka jokainen saa käyttää harkintansa mukaan.

Ilmoittautumiset pyydetään sihteeri Raili Jantuselle 1.8.2008 mennessä. Osoite Kalliokatu 12, 18100 Heinola, puh 03-7157010 tai 040 8432189. Ilmoita myös tarvitsetko majoituksen Merikasarmilla.

Tervetuloa!

Usko lohduttaa missä rakkaus itkee

Uosukaisten suvun vanhin Hilja Koskela (ent. Juvonen o.s U.) täytti 18.4 Tampereella 104 vuotta ja asustelee nyt yksin huoneessaan Koukkuniemen Koivulassa. Aviomies Niilo kuoli viime kuussa 96 v ikäisenä, joten surukin on vielä mielessä. Niilon kuolinpäivänä heidän yhteinen ikänsä oli 200 vuotta ja yksi vrk.

Valkjärven Uosukkalassa Hilja syntyi yhdeksänlapsiseen perheeseen, joka isää ja äitiä myöten oli syvästi usko-vaista väkeä. Kirkossa käynti ja virsien veisuu olivat arjessakin mukana aina. Pyhäkoulua Hilja piti sekä Karjalassa että myöhemmin Tampereella, jonne muuttivat evakkomatkan jälkeen Iittalasta. Aviomies Niilo oli ahkera saarnamies ja Luther-talo oli heidän toinen kotinsa. Avioliittoa kesti yli 60 vuotta.

Näkö ja kuulo ovat viime aikoina heikentyneet mutta lukeminen ja nykyasioiden seuraaminen onnistuu hyvin. Kaikkien Suomen presidenttien aikana elänyt Hilja on muistinsa puolesta yhä terävä kuin partaveitsi. Lähestyvä syn-

Vuoksela-Seura ry:n edustajina olivat päivänsankaria onnittelemassa Veikko Juvonen ja Taisto Virkki. Kuvassa Hilja Koskela ja seuran kunniapuheenjoh-taja Veikko Juvonen, molemmat uuskyllöisiä, muistelevat menneitä vuosikym-menten takaa. Hilja Koskelan elämänvaiheista on ollut kirjoitus Suvannon Seudun vuoden 2004 numerossa 3 sivulla 18 ”Elämäkokemusta 100 vuotta -on kiitoksen aika”. Kuva: Taisto Virkki

tymäpäivä jännitti, ihmekös tuo. Pöydällä ja seinillä on paljon valokuvia läheisistä, joita hän päivittäin katselee. Rakkaat virret ”Mä elän laupeudesta” ja ”Jeesuksesta laulan” sujuvat vieläkin hienosti. Näidenkin virsien säkeis-töt hän osaa ulkoa.

Pitkän iän salaisuudeksi Hilja mainitsee neljännen käskyn ja Jeesuksen

mukana kulkemisen. Paljon kukkia, iloa ja naurua sekä lausumista ja laulua sisältyi pieniin juhliin.

Yksi harras toive jäi kuitenkin kytämään 104-vuotiaan Hiljan sieluun, että pääsisi taivaaseen ikuisen rauhaan miehensä Niilon luo.

Mauri Silfverhuth
sisarenpoika

Lempi Siviä Löytänä 100 vuotta

16.3 2008 täytti 100 vuotta Lempi Siviä Löytänä o.s. Karonen Vilppulan vanhainkodissa.

Hän on syntynyt Vuokselan Kuninkaankylän kylässä. Vanhemmat olivat Hedvig o.s. Nirkkonen ja Filemon Karonen.

Syntymäpäiviä vietettiin sukulaisten ja ystävien kanssa. Mukana oli kakku-kahvilla 25 vierasta. Onnea ja siunausta 100-vuotiaalle merkkipäivän viettäjä-le.

Martta Repo
ja muut sukulaiset ja mukana olleet

Julkaisemme jokaisessa
Suvannon Seudussa
tietoja perhetapahtumista.
Lähetä tiedot ja valokuva
toimitukseen.
Kysythän asianosaisilta
luvan tietojen
julkaisemiseen.

Yrjö Raaska täytti 95 vuotta

Sakkola-Säätiön edustajat tuomassa tervehdystään merkkipäiväsankarille. Alakuvassa Esko Kallonen esitti omat onnittelunsa, samoin tunnelmalliset laulunumerot juhlaan tuonut Topi Koiranen.

Sakkola-Säätiön perustajajäsen, talvi- ja jatkosotien veteraani, pitäjänneuvos Yrjö Raaska täytti 13.4.2008 komeat 95 vuotta. Sakkolan Petäjäjärveltä kotoisin olevan Raaskan vanhemmat olivat Helena, o.s. Karvanen, ja Edvard Raaska.

Merkkipäivää vietettiin Vesilahdessa monikymmenpäisen vierasjoukon kera, puheiden ohella ohjelmassa oli musiikkia ja laulua. -MRT

Vesilahden kunnan onnittelijoina Esko Halme ja Mauri Penttilä.

Valmistuneita

Joonas Pekka Rouvinen valmistui huhtikuussa 2008 Oulun yliopiston teknillisestä tiedekunnasta diplomi-insinööriksi sähkötekniikan osastolta.

Joonan isovanhemmat äidin puolelta olivat Elin, o.s. Rastas, ja sotilasmestari Kaarlo Toimi Kallonen, joka nuoruudessaan työskenteli maanviljelijänä Sakkolan Lapinlahden kylässä ja jäi talvisodan jälkeen armeijan palvelukseen ja päätti uransa Tampereen ilmatorjuntapatteriston tutkamestarina.

KUOLLEITA

Jenny Siikamäen muistolle

Kuinka elävänä kaunis lapsuuden Karjala onkaan piirtynyt äidin, Jenny Siikamäen, o.s. Karppasen (28.6.1926-12.3.2008) kertomana meidän lasten mieleen. Veljeni Asko ja Ilpo sekä minä olemme hartaina kuunnelleet kertomuksia sinisestä Suvannosta mahtavine hiekkarantoihin, milloin tyynen kutsuvana, milloin pelottavan myrskyävänä. Entäs viljavat pellot ja rehevät omenatarhat, joihin siat päästettiin syömään omenoita.

Keväällä valkovuokot täplittivät maan ja syksyllä riihiin tuoksut hyväilivät sieraimia. Voin kuvitella mielessäni Röykkylän kylän raitin, jonka molemmien puolin oli yhteensä 52 taloa. Sitä pitkin lapset kirmasivat kouluun, jo vapuna avoaloin, kun aikuisten silmä vältti. Tietä pitkin asteltiin ”hämärikölle”,

eli kokoonnuttiin jonkun kotiin rupattelemaan. Mitään kutsuja ei tarvittu, ja kotoa lähtiessä laitettiin luuta oven eteen merkiksi, ettei oltu kotona.

Äiti oli 13-vuotias, kun sota syttyi ja evakkotaival alkoi. Sotilas laittoi heidän kotinsa oven lukkoon ja toivotti hyvää matkaa.

Välirauhan tultua äiti ja hänen paras ystävänsä Maire hyppivät kiveltä kivelle tutussa pihapiirissä ja itkivät ilosta. Äidin isä Aleksanteri Karppanen rakensi uuden kodin, jota äidin äiti Helena Karppanen huolella hoiti. Yhden joulun he ehtivät siinä viettää, kun taas tuli lähtö. Matkan pää oli Saarijärvi, ja siellä äiti tapasi tulevan miehensä, Esko Siikamäen. Äidistä tuli pienviljelijän emäntä, ja työtä riitti pellolla, navetas- sa, keittiössä ja niitten välillä. En tiedä, mistä hän sai aikaa ja voimia huolehtia meistä lapsista, mutta tunsimme olevamme rakastettuja ja hyvin hoidettuja.

Äiti teki kaikki tehtävänsä nurkumatta ja huolellisesti. Hän oli nöyrä palvelija. Perhe ja koti olivat hänelle sydämen asia. Vaikka vanhemmat lapset olivat jo kuusissakymmenissä, hänellä oli tapana sanoa: ”Jos maailma murjoo, kotiin voi aina tulla.” Kodin ovi ja äidin syli olivat aina avoinna niin lapsille, lastenlapsille kuin lastenlastenlapsillekin.

Ylenmääräisestä työtaakasta huolimatta hän eli hyvän ja rakkaudentäyteisen elämän Eskonsa kanssa. Kun isä kuoli vuonna 2000, osa äidistäkin kuoli. Viimeiset kahdeksan vuotta olivat kaipausten täyttämää elämää. Oli ikävä Karjalaa ja oli ikävä Eskoa. Lopulta äidin sydän väsyi ja hän nukkui rauhallisesti pois. Meille jäi niin monet hyvät muistot äidistä.

Raija Kaasalainen

KUOLLEITA

Kaija Anna Nilsson, omaasukua Tuohioja, syntyi 19.1.1937, kuoli 12.2.2008. Kaija oli syntynyt Metsäpirtin Koselassa, vanhemmat olivat Bertta ja Uno Tuohioja. Perheeseen kuului 1938 syntynyt pikkuveli ja isänäiti Loviisa-mummo. Kun sota syttyi 30.11.1939 aamuvarhain, otettiin kiireesti lapset ylös sängystä, Kaijalle plyysitakki nalleyöpaidan päälle, punainen samettihattu päähän, huopikkaat mukaan ja rekeen, ensimmäinen evakkomatka oli alkanut kohti tuntematonta. Kaija näki nuo tuliloi-mut kamarin ikkunasta ja pelkäsi jälke-päin auringonlaskua eikä lentokoneista saanut puhuakaan. Ensimmäinen evakopaikka oli Rantasalmi. Talo jonne heidät majoitettiin, oli siellä hyvä vastaanotto ja pidettiin hyvää huolta. Mutta suruakin oli, pikkuveli sairastui jo evakomatkan aikana ja menestyi touko-kuussa 1940. Isä haavoittui ja oli sairaalassa. Isää Kaijalla olikin kova ikävä, soittihan isä aina hänelle haitarilla Mikkihiirtä ja hiekkarantaa. Matka jatkui Kauhajoelle 1941.

Välirauhan aikana elokuussa 1943 tuli muutto takaisin Karjalan Riiskaan, Metsäpirtissä ei entistä kotia enää ollut. Joulukuussa syntyi Kaijalle sisko Sirkka Liisa. Riiskassa keväällä 1944 Kaija aloitti supistetun alakoulun, kun yllättäen 9. päivänä kesäkuuta taistelukoneita lensi yli, lapset joutuivat kauhun valtaan ja menivät pöytien alle piiloon. Tilanteen rauhoituttua opettaja antoi todistukset, lähetti lapset kotiin ja käski mennä ojaan makaamaan, jos koneet yllättää. Huomenna lauantaina oli ollut päätöspäivä. Tämän Kaija on itse kertonut, koska varmasti se oli pelottavaa ja siksi jäänyt pysyvästi mieleen 7-vuotiaalle. Yö oltiin vielä kotona, vaikka ammuntaa kuuluikin. Toinen evakkotaival alkoi 10.6.1944 Hankasalmen kautta Kauhajoelle, siellä olivat kummit ja mummo. Tammikuussa 1948 syntyi kaivattu pikkuveli Pauli.

Isä rakensi uutta kotia Mynämäelle, johon saavuimme sunnuntaiaamulla 9.6.1950, ja rauhallinen elämä alkoi, kun evakkotaivalta oli kestänyt 10 vuotta ja kuusi kuukautta. Mynämäellä Kaija kävi

yhteiskoulun, tapasi sitten puolisonsa Keijon, ja vihittiin 1956. Kari syntyi 1957, Anne ja Juha 1959. Kaijalla oli selvää miksi halusi tulla; sairaanhoitajaksi hän valmistui 1960, meni töihin Turun yliopistollisen keskussairaalan korva-, nenä- ja kurkkusairauksien osastolle, jatkoi leikkaussalin erikois-sairaanhoitajaksi, apulaissastonhoitajaksi ja viimeksi osastonhoitajaksi edelleen samalla korvaosastolla. Hän piti työstään ja haasteista ja hoiti potilaita kuin läheisiään. Ansaitulle eläkkeelle hän pääsi 1997.

Kaija ja Keijo elivät sopuisaa elämää. Kaija piti kielistä ja lukikin niitä viime hetkiin asti – tai oikeastaan kielet tarttuivat häneen. Hän tuli hyvin toimeen kuudella eri kielellä, ja matkusteli mielellään omaisten ja ystävien kanssa.

Kaija oli vahva, rohkea, sinnikäs ja ratkoja, sen osoittaa hänen kirjoittamiansa aikuisena ylioppilaaksi vuonna 1980. Hän seurasi lastenlastensa koulunkäyntiä ja heidän varttumistaan aikuisuuteen. Hän muisti kummilapsiaan, läheisiään ja omaisiaan, hän oli huomioiva ihminen joka ei jättänyt muita puolaan. Sairastuttuaan vakavasti muutamia vuosia sitten häneltä löytyi voimaa ja vahvuutta, mutta hän oli myös valmis elämän päättymiseen.

Lempeästi Pauli-veli siunasi rakkaan siskonsa 8.3.2008 Turun ylös-noususkappelissa luottaen jälleennäkemiseen, antaen usko ja toivoa Keijolle, Karille, Annelle, Juhalle ja 10 lapsenlapselle sekä muille omaisille ja ystäville. Evakkotaival on päättynyt, Kaija on muuttanut Isän kotiin ihanaan.

Sisarta muistaen

**Sirkka Liisa Ahola
Pauli Tuohioja perheineen**

KUOLLEITA

Inkeri Sundvallin muistolle

Äiti on poissa. Ansaittu lepo saapui varhain aamulla 29.2.2008 Vesilahden terveyskeskuksessa.

Inkeri, o.s. Karvanen, syntyi Sakkolan Petäjärvellä 1.4.1920 Onnelan talossa. Sisaruksia oli seitsemän.

Monitaitoisten ja aktiivisten vanhempien ansiosta äiti sai jo varhain tutustua moniin töihin ja harrastuksiin. Vanhimpana hän avusti äitiään kotitöissä. Moottoripyörien, autojen ja esimerkiksi elokuvakoneen parissa työskenteli isä.

Kotona oli myös puhelinkeskus, jota äitikin oppi hoitamaan. Emäntäkoulujasta ja koko Karjalaan jääneestä nuoruudesta kuulumme monenlaisia muistoja. Sota-aikana äidistä tuli lotta.

Mentyään 1944 naimisiin hän muutti miehensä Paavon kotiin, jossa huolehti taloudesta yhdessä anoppinsa kanssa. Mummulassa asui silloin muitakin sukulaisia, työtä oli paljon. Puutarhaa ja muutamaa kotieläintäkin hoidettiin.

Mehiläistarha oli talouden pääelinkeino, siinä oli äidillekin työsarkaa.

Me, kaksi sisarusta, kasvoimme kodissa, jossa vanhemmat olivat aina lähellä. Omien lasten lisäksi äiti hoiti vuosien varrella monia muitakin lapsia, työseen ja ilokseen.

Nuorimmille perheenjäsenille jää muistoksi isomummun taidolla valmistamat pikkuiset sukat, mekot ja nukenvaatteet.

Ihmisenä äiti oli sopeutuvainen, rohkea ja sisukas, kekseliäskin. Näillä omi-

naisuuksilla hän voitti monet vaikeudet, riittipä hänellä voimia ja keinoja muillekin avuksi.

Muistamme äitiä, mummua ja isomummua rakkaudella.

Armi ja Tuula perheineen

Veikko Kallosen muistolle

Veikko Kallonen, syntynyt Sakkolan Lapinlahden kylässä 30.6.1923, kuoli 26.12.2007 TAYS:ssa. Vanhemmat August Kallonen ja Loviisa Kallonen os. Ollikainen. Lapsuus Suvantojärven kauniissa maisemissa, talollisen poikana.

Veikko uhrasi parhaat nuoruusvuotensa (yli 4 vuotta) isänmaamme itenäisyyden puolustamiseen. Sodan jälkeen perhe sijoitettiin Ruovedelle, johon isänsä ja kahden veljensä avustamana rakensi uuden kotitalon ja raivasi peltoja.

Avioitui ja syntyi kaksi lasta. Muutti vanhempiensa uudistilalta Juupajoelle, josta osti maatilan 1949. Maaltapaon kuumina vuosina 60-luvulla muutti perheineen Lempäälään. Vanhuudenpäiviään hän sai viettää kauniissa kodissaan järven rannalla. Järvi, kalastaminen ja luonnossa liikkuminen marjastaen ja sienestäen olivat hänelle rakkaita harrastuksia niin kauan kuin pystyi liikkumaan.

Valoisan ja tyytyväisen elämänasenteen loppuun asti säilyttäneitä puolisoa, isää ja pappaa kaipaamaan jäivät vaimo Maija-Liisa sekä poika ja tytär perheineen.

Äitimme, mummimme, isomummimme

**Kerttu Maria
KAUPPINEN**

o.s. Ukkonen

s. 18.3.1920 Sakkolan Lohijoki
k. 13.3.2008 Lempäälä

Rakkaudella muistaen
**Keijo, Ritva, Pirjo, Arja ja
Jukka perheineen
muut sukulaiset ja ystävät**

*Joka hetkestä menneestä kiittäen
sua muistamme kaivaten.*

Siunattu läheisten läsnä ollessa Alastarolla 22.3.2008.
Lämmin kiitos osasnotosta.

Ostetaan Pieni pala mäntymetsää eräkämpää varten.

Vastapainona kiireelle kaupungissa haluaisin viikonloput hakata halkoja ja lukea kirjoja syrjäisessä metsässä. Rakentaisin eräkämpän mieluiten harvaan männikköön Hämeessä tai Pirkanmaalla. En etsi rantatonttia, mutta autolla olisi hyvä päästä lähelle.

Heikki Karjalainen, hk@iki.fi, 040 5780 825

Löytyisikö Valkjärven Uosukkalan kyläkoulusta valokuvaa?
Yhteydenotot Kimmo Tolkki,
Lähteenmäentie 8, 35550 Salokunta, puh. 0400528546

Valkjärvestäkin vireille oma kyläkirja

Tule mukaan Sakkolan
Valkjärven kyläkirjan
tekoon. Yhteydenotot:
Eero Kukko,
Pirttiniementie 3 A 3,
58175 Enonkoski
puh. 050 356 0865

Riiskan kyläkirjaan kootaan materiaalia, ota yhteyttä:

Maire Saarinen e. Lamppu,
puh. 044 5586 937
Irma Havumäki e. Karppanen,
puh. 040 5646 275
Teuvo Kuparinen,
puh. 0400 612 347

Kutsumme Sakkolan Kirkonkylän koulupiiriläisiä käsittäen Kirkonkylän, Karholan, Luprikkalan ja Sipilänmäen

kirjantekotalkoisiin, kirjoittamaan ja keräämään
kertomuksia, kuvauksia, valokuvia yms. kyläkirjaa varten.

Lisätietoja:

Antti Hynnä, Ollilantie 11, 37500 Lempäälä
040 8490048, antti.hynna@tut.fi

Maire Kanervisto, Ruskontie 11 as 2, 33710 Tampere
0500 579341, leevi.kanervisto@kotiposti.net

Antti Koiranen, Sammalpolku 9, 37550 Lempäälä
040 5514137, antti.koiranen@uta.fi

Matti Naskali, Rautaranta 8, 28400 Ulvila
0500 721902, matti.naskali@mknpalv.inet.fi

Paukkujen sukuseura järjestää 28.6.-1.7.2008 sukumatkan

Karjalan kannakselle,
Sakkolaan, Metsäpirttiin,
Rautuun ja mahdollisesti
ympäristökuntiin, mikäli
jonkun juuret ovat sieltä.

Tavoitteena on järjestää
kaikille mahdollisuus tutustua
suvun entisiin asuinsijoihin.

Ohjelma määräytyy
osanottajien toiveiden mukaan.

Matkalle voi ilmoittautua
muitakin kuin Paukun sukuun
kuuluvia, mutta matka tehdään
Paukkujen ehdoilla.

Tiedustelut ja ilmoittautuminen
sukutoimikunnan
puheenjohtaja
Hannu J. Paukku, Harjatie 5,
32210 LOIMAA, GSM 0500-
741296,
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Sukuseura Vilakkalan Eevat

sukukokous Orivedellä
toukokuun 25. päivänä 2008.
Ohjelma: jumalanpalvelus klo 10,
kunniakäynti Karjalan muistomerkillä,
ruokailu ja kokous Palvelutalolla
(Särkentie 10) sekä kyykän
näytösottelu kokouksen jälkeen.

Ilmoittautumiset ruokailijamäärän
selvittämiseksi, puh. 0400-798428
tai sähköpostilla
pekka.kajarinne@elisanet.fi
viimeistään 18.5.2008 mennessä.

Tuleeko lehtesi
oikealla osoitteella?
Soita puh. 040 730 2622

Lapsuusmuistoja

Mi' kerran on ollut ei koskaan palaa
vaan lapsuusvuosiin ain mieleni halaa.

Oli harjun rinteessä hiekkakuoppa
siell' leikkipaikat yhä vieläkin vuottaa.

Suuret hongat huminoi rinteellä siellä
ja neulasmatto oli harjutiellä.

Oli talvella rinteessä hyppyrimäki
kukkui kesäisin puiden oksilla käki.

Harjulla oli myös Valistustalo
joka nuorisoon kulttuurin intoa valoi.

Ja takana harjun oli Valkeasuo
missä niittyvilla säteet auringon juo.

Loisti karpalot, muuramet mättähillä
sekä puolukat, juolukat reunamilla.

Oli urheilukenttä ja vasikkahaka
löytyi mansikkapiennar riihen takaa.

Puutarhassa omenat, luumupuut
niistä maisteli useat herkkusuut.

Sekä marjapensaat ja kasvimaa
niitä myöskään ei voi unohtaa.

Pihapiirin valloitti kukkain tuoksu
elopelloilla täysinä tähkät nuokkui.

Säde auringon nurkkiin kun kultansa loi
sen loistoa sanat ei kuvailla voi.

Kylä ympärill' oli kaikille koti
sen turvaiseks' kukin mielessään koki.

Oli yhteiset monet iltapuhteet
niitä lämmitti läheiset naapurisuhteet.

Kun on lapsuuden viettänyt tanhuvilla
siellä säilyy muistot nuo kultaiset elämän tiel-
lä.

Sinne muistojen myötä voi vieläkin
mennä sinne aatoksein lapsuuteen vapaasti
lennä.

Mi kerran on ollut, ei koskaan palaa
silti menneitä aikoja muistelen salaa...

Riitta Tuomaantytär Äikäs

KYSY MEILTÄ KESÄN KARJALANMATKOISTA

Vesilahden Liikenne

Myllytie 58, 37370 NARVA
p. (03) 373 7300,
040 716 6170
info@vesilahdenliikenne.net

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti vuodesta 1957, 8 kertaa vuodessa.

Julkaisija: Sakkola-Säätiö **Kirjapaino:** Koski-Print, Valkeakoski

Toimitus: Suvannon Seutu,
Rautasemantie 375,
37500 Lempäälä

Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä
Puhelin 040 730 2622
tai (03) 374 8 448
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Metsäpirtin yhdyshenkilö

Ilmi Pesonen,
puh. 09-694 6309 tai 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

Vuokselan yhdyshenkilö

Taisto Virkki, Tampere
p. 03 - 363 1750, 0400-576722
taisto.virkki@luukku.com

VILAKKALAN, PETÄJÄRVEN ja LAPINLAHDEN KYLÄKIRJAT

Hinnat 30 euroa kpl +
postituskulut.

Tilauksia vastaanottavat:

Marjo Ristilä-Toikka
p. 040 730 2622,
marjo.ristila-
toikka@kolumbus.fi

Aila Alanen p. 375 2852 tai
040 - 707 6164

aila.alanen@lempaala.fi

Muista myös muut
Sakkola-Säätiön
tuotteet: vaakuna,
kirjallisuus, tekstiilit

Putkiliike

P. Nuora Ky

37560 KULJU

Puh. 367 6100

**SUVANNON
& SEUTU**

TILAA SINÄKIN

OMASI!

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkkinen,
hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
puhelin 040-5814398 tai 03-3752525
hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Matti Naskali, sihteeri,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0500-721902
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

VALTUUSKUNTA

Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
puh. 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03- 3676603, 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Leena Rantakari, puheenjohtaja
Haapaniemenkatu 16 A 142,
p.09-710 846, 040-514 1682
leena.rantakari@elisanet.fi

HOVINKYLÄSEURA

Mirja Antila, puheenjohtaja
Kitarakuja 1, 01390 Vantaa
mirja.antila@kolumbus.fi
p. 050 599 6936

**PITÄJÄMME
INTERNETISSÄ**

www.sakkola.fi

www.metsapirtti.net

**www.
vuoksela-seura.fi**

METSÄPIRTTI SEURA RY

Kalevi Hyytiä, puheenjohtaja
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Anja Kuoppa, varapj
p. 0442 844 330
anja.kuoppa@gmail.com

Helka Korpela, sihteeri
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040 565 0905
helka.korpela@kolumbus.fi

METSÄPIRTTIKERHOT:

TAMPEREEN METSÄPIRTTIKERHO

Helka Korpela
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040565 0905
helka.korpela@kolumbus.fi

ETELÄ-POHJANMAA

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 050 5997 720

Anja Paksu
Tammistontie 4 b 4, 65300 Vaasa
p. 040 5239 466
anja.paksu@saunalahti.fi

UUSIKAUPUNKI

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

TURKU

Aila Martelius-Mäkelä, puh. joht.
Eeronpolku 6, 23100 Mynämäki
p. 050 5948 712
aila.martelius@luukku.com

Niilo Kiiski, sihteeri
Tennaritie 7, 21200 Raisio
puh. 02-4383167 tai 0503575767

METSÄPIRTTI- JÄRJESTÖT TMK

Aila Martelius-Mäkelä, puh.joht.
Eeronpolku 6, 23100 Mynämäki
p. 050 5948 712
aila.martelius@luukku.com

Yrjö Koskinen
p. 040 5784 724
yv.koskinen@luukku.com

Ilmi Pesonen
p. 040 7306 166
ilmi.pesonen@welho.com

KIRVESMÄKI KERHO RY

Aulis Ukkonen
Tunnelitie 6 A 17
02700 Kauniainen
p. 09-505 1897, 0400 522854

METSÄPIRTTI ARKISTO

Mynämäen kirjasto
Yhteyshenkilöt:
Kari Ahtiainen p. 0445843107
Markku Lemmetti
02-4310956, 050-5119720
marku2@saunalahti.fi

VUOKSELA-SEURA ry

Taisto Virkki, puheenjohtaja
Paununkatu 24, 33700 Tampere
taisto.virkki@luukku.com
p. 03 - 363 1750, 0400-576722

Laila Saario, sihteeri
Rauduskoivunkuja 6, 36600 Pälkäne
taistosaario@netti.fi
p. 03- 534 3240, 040-586 0691

Sukututkimusasiat
Pentti Warvas,
Tervatie 25, 03100 Nummela
pentti.warvas@dnainet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)
Timo Broman, Kurkelantie 619
25460 Toija
timo.broman@kisko.salonseutu.fi
p. 02 - 739 8419, 050 - 3335152